časopis gréckokatolíckej cirkvi · 41. ročník · číslo 6 · 15.03.2009

slovo

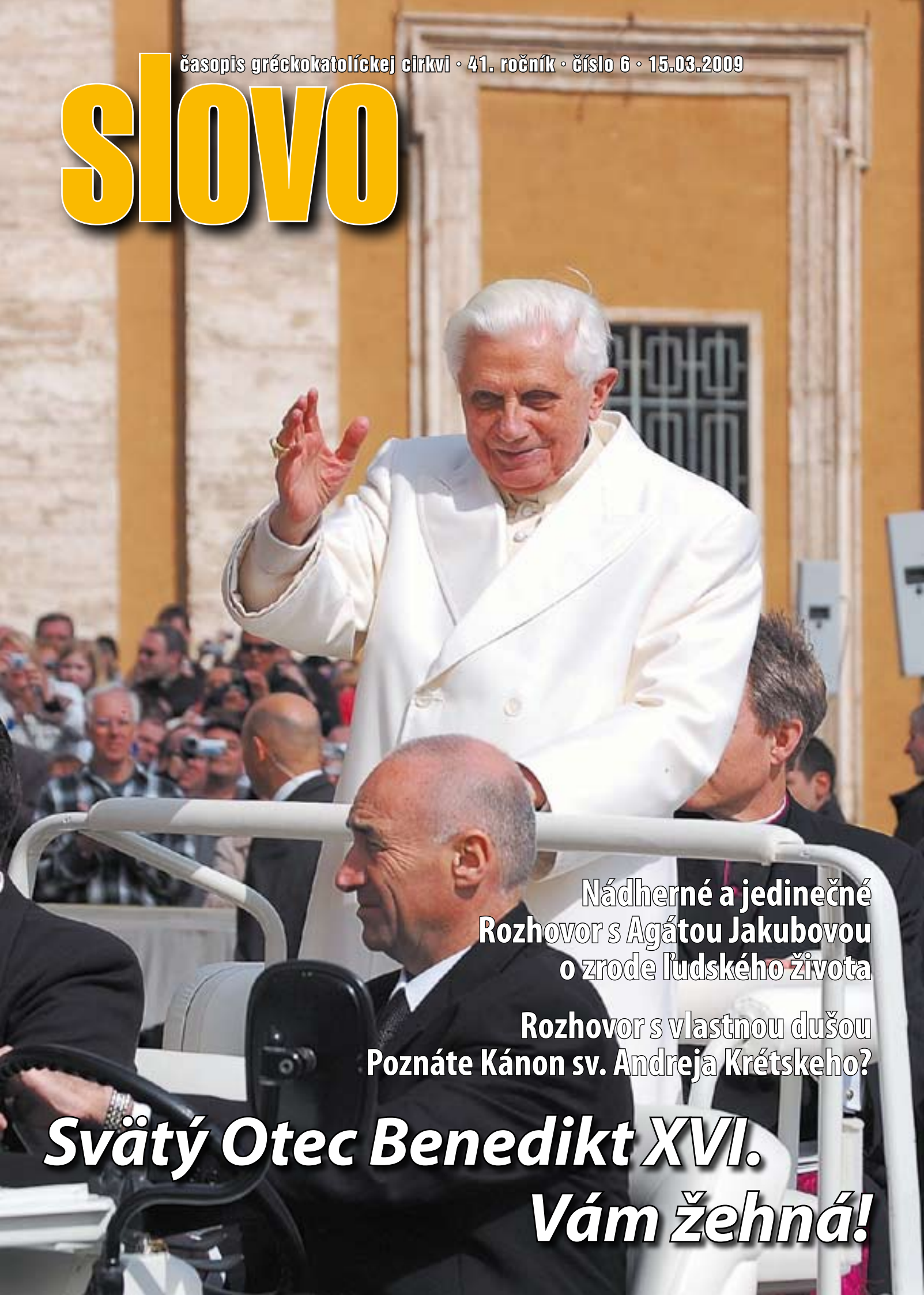

Nádherné a jedinečné
Rozhovor s Agátou Jakubovou
o zrode ľudského života

Rozhovor s vlastnou dušou
Poznáte Kánon sv. Andreja Krétskeho?

Svätý Otec Benedikt XVI.
Vám žehná!

Chrám sv. archanjela Michala v Kobylniciach

Štefan PACÁK

Malebná obec Kobylnice sa nachádza vo Svidníckom protopresbyteriáte. Ukrytá medzi Giraltovcami a Hanušovcami vznikla spojením osád Nižné a Vyšné Kobylnice v doline východného prítoku Tople – Kobylnického potoka. Prvá písomná zmienka o obci existuje z roku 1326. Do roku 1950 bola farnosťou. Od roku 1968 sa stala filiálnou obcou, keďže sídlo farnosti bolo prenesené do Giraltoviec.

Práce na novej cerkvi v Kobylniciach sa začali v roku 2002. Predchádzalo im vážne rozhodnutie veriacich a vtedajšieho správcu farnosti otca Michala Džatka, ktorí mali na výber z dvoch alternatív. Prvou bola generálna oprava národnej kultúrnej pamiatky kamennej cerkvi zasvätenej archanjelovi Michalovi (1788), ku ktorej vedie 118 schodov. Druhou bola výstavba novej cerkvi s miestnosťou domu nádeje. Veriaci sa rozhodli pre výstavbu novej cerkvi. Stavebné práce sa začali 5. októbra 2002.

Základný kameň posvätil v septembri 2003 pápež Ján Pavol II.. Projekt Ing. Jána Krasnaya a Ing. arch. T. Kruliša je veľmi zaujímavý. Celkové riešenie rešpektuje urbanistické danosti pozemku a jeho členitého okolia. Zámerom autora bolo, aby sa chrám svojím vzhľadom odlišoval od všetkých ostatných, aby bol „kobylnický“. Chrám je jednoloďový, nepravidelného tvaru s obdĺžnikovou svätyňou a sakristiou. Strop nad loďou je riešený z troch častí ako poloblúk. Stredná časť farebným riešením pripomína oblohu, ktorá prechádza štvrťoblúkom do oltárnej časti. Nad vstupom je chór a veža s veľkým trojramenným krížom, v ktorej sú tri zvony: veľký z roku 1925, stredný z roku 1924 a malý z roku 1709. Vstup do chrámu je orientovaný k centru dediny. Kapacita chrámu je 160 miest, z toho 80 miest na sedenie (25 na chóre). V budúcnosti sa chrám plánuje doplniť ikonostasom. Okolo cerkvi je oplotenie, chodník zo zámkovej dlažby, lurdská jaskyňa a kríž.

V čase výstavby bolo v Kobylniciach 115 obyvateľov. Napriek malému počtu sa im podarilo svojpomocne zrealizovať nádhernú stavbu. Finančne na ňu prispeli domáci veriaci, rodáci, veriaci zo susedných farností, urbariát obce, obecný úrad a zahraničná nadácia. Slávnostnú posviacku vykonal 6. novembra 2005 arcibiskup a metropolita Mons. Ján Babjak SJ. ■

Chrám Ochrany Presvätej Bohorodičky v Trnkove

Leontín LIZÁK

Obec Trnkov je filiálkou farnosti Okružná v Prešovskom protopresbyteráte. Je to malá obec na úpätí Slanských vrchov. Veriaci tejto obce sa schádzali na bohoslužbách v kaplnke postavenej v roku 1925, ukrývajúcej sa medzi stromami uprostred obce. Hoci počet veriacich obyvateľov Trnkova nie je veľký, bohoslužobný priestor bol pre nich primalý. Po roku 1989 sa začalo uvažovať o riešení tohto problému. Do úvahy prichádzali dve možnosti: postaviť nový chrám alebo rozšíriť pôvodnú kaplnku. Veriaci spolu s o. Michalom Hospodárom st. sa rozhodli pre rozšírenie. A tak sa vytvoril projekt, v ktorom sa pôvodná kaplnka stala bočnou loďou nového dvojvežového chrámu. Celá finančná aj pracovná ťarcha veriacich v Trnkove bola korunovaná posviackou v roku 1994, ktorú vykonal vtedajší pomocný biskup Mons. Milan Chautur CSsR. Nový chrám zasvätený Ochrane Presvätej Bohorodičky sa stal po úprave okolia dominantou obce. O desať rokov neskôr, za pôsobenia otca Pavla Dancáka ml., sa veriaci rozhodli doplniť do chrámu aj typický východný prvok – ikonostas, ktorý v chráme dosiaľ chýbal.

Drevenú trojradovú atypickú konštrukciu ikonostasu vyhotovila rezbárska spoločnosť Martina Barnáša z Kežmarku. Ikony do nej písal Rastislav Bujna z Bratislavy. Hlavný rad ikon je atypický, obsahujúci okrem štyroch hlavných ikon aj ikony patrónov Európy – sv. Cyrila a Metoda. Druhý rad tvorí dvanásť ikon sviatkov, uprostred ktorých je ikona Poslednej večere. Tretí rad je vytvorený z ikon

dvanástich apoštolov tak, aby nezakrývali veľkú fresku Bohorodičky Ochrankyne, nachádzajúcu sa na priečelí svätyne, a tiež rad okien s vitrážou, na ktorých sú zobrazené výjavy z Nového zákona. Aby finančne zabezpečili vyhotovenie celého ikonostasu, konali sa zbierky a mnohé rodiny či jednotlivci dávali svoje dary na ikony. V roku 2005 bol ikonostas dokončený a posvätený vladykom Mons. Jánom Babjakom SJ, prešovským arcibiskupom. ■

Rozhovor s vlastnou dušou 12

Prichádza čas, keď znovu môžeme spoznať, že v liturgickej modlitbe Kánona sv. Andreja Krétskeho máme veľký duchovný poklad, ktorý nám zanechal tento svätý biskup z Kréty.

Nádherné a jedinečné 14

Počatie človeka nie je matematickou záležitosťou. Tu neplatí, že 1+1 sú 2. O téme zrodu ľudského života sme sa porozprávali s Mgr. Agátou Jakubovou, matkou siedmich detí a starou mamou desiatich vnúčat.

Dvere otovorené Bohu a blížnemu 16

Boh nás stvoril a skrze svätý krst nás adoptoval do svojej rodiny, aby sme sa stali jeho skutočnými synmi a dcérami. Zotrváme v jeho láske?

Cesta ženy

„Adam nazval svoju ženu menom Eva (Život), lebo sa stala matkou všetkých žijúcich." (Gn 3, 20)

Žiadna originálna myšlienka alebo ošúchaná fráza neprekoná jednoduchú a hlbokú pravdu Božieho slova. Adam dal svojej žene meno Eva – Život. Poznáme množstvo ženských mien, možno aj preto sa toto meno medzi ostatnými stráca. Vyjadruje však ženské bytie. Naznačuje, že žena je miestom, kde sa ustavične niečo deje, hýbe sa, vzniká a zaniká, rastie, vyvíja sa. Miesto slnka i dažďa, úrodná pôda v údoliach i vyprahnutá púšť. Ako je premenlivý život, taká je aj žena. Jej život je podstatou i tajomstvom, ktoré sme pozvaní odhaľovať.

Prečo toľko slov o žene? Priznám sa, že neobľubujem to množstvo sviatkov a pamätných dní. Napriek tomu musím uznať, že nás privádzajú k témam, o ktorých by sme možno ani neuvažovali. V tomto jarnom čase je viacero takých, ktoré hovoria o žene – dcére, manželke a matke. Zapadajú do obdobia plného paradoxov a zdanlivých protikladov. Pôstne umŕtvovanie prichádza práve v čase, keď sa stvorenie prebúdza k novému životu. Radosť z Božej moci, ktorá sa v ňom prejavila, strieda zármutok nad vlastnou biedou. Zvestovanie príchodu Krista – Života stojí na prahu udalostí Strastného týždňa. Takáto plná paradoxov je aj cesta ženy. Sprevádza ju neustále umieranie, aby sa mohol rodiť nový život. Zaujímavé, ako po nej kráča spoločne ruka v ruke život a smrť.

Božie slovo hovorí o tom, že až po vstúpení do smrti hriechu dáva Adam žene meno Život. Až keď v Abrahámovom živote odumrie akákoľvek ľudská nádej, prichádza nový život – Izák. Kráľ Dávid prináša Izraelitom život, až keď sám vstúpi do bytostného ohrozenia a postaví sa pred Goliáša. Judita opustí zdanlivú istotu domova, zostúpi do nepriateľského lona smrti a svojmu ľudu prináša budúcnosť. Aj Panna Mária prijme anjelovo posolstvo. Odovzdáva svoj život, aby sa mohol narodiť Syn. A možno by sme mohli pokračovať aj situáciami z vlastného života.

V ustavičnom zomieraní sa rodí život. Až vtedy sa žena stáva Evou, keď do tohto zomierania vstúpi.

Mgr. Drahomíra Kolesárová
zástupkyňa šéfredaktora

40. výročie Slova – 40 rokov sejby

(Rím – Prešov, Drahomíra Kolesárová – Juraj Gradoš) **Svätý Otec Benedikt XVI. udelil 23. februára 2009 redakcii a čitateľom časopisu Slovo svoje osobitné apoštolské požehnanie pri príležitosti 40. výročia jeho vzniku.** Zároveň im na príhovor sv. Cyrila a Metoda vyprosuje hojnosť Božích milostí. Požehnanie bolo doručené do Prešova 2. marca a je uverejnené na zadnej strane časopisu.

V rámci osláv jubilea časopisu Slovo sa 20. februára v priestoroch Gréckokatolíckeho mládežníckeho centra v Prešove na Ulici hurbanistov (priestory kaviarne Smajlík a centra) konalo otvorenie výstavy s názvom 40 rokov sejby. Na jej otvorení sa zúčastnil aj vladyka Ján Babjak, prešovský arcibiskup a metropolita, predseda redakčnej rady časopisu ThDr. Michal Hospodár a šéfredaktor časopisu Slovo Juraj Gradoš, ThLic., ktorí predniesli úvodné príhovory, ďalší členovia redakčnej rady, pracovníci redakcie, novinári a pozvaní hostia. Rozsahom neveľká výstava rozdelená do dvoch častí (súčasnosť a história) je pre širokú verejnosť otvorená do 16. apríla 2009.

slovo – časopis gréckokatolíckej cirkvi, http://slovo.grkatpo.sk/
Ročník 41. **Adresa redakcie:** SLOVO, Hlavná 1, P.O. Box 204, 080 01 Prešov, tel.: 051 – 7731 481, 0911 711 263. **Číslo účtu:** 400 684 72 51/7500, SWIFT KÓD: CEKO SK BX, špecifický symbol: 2009. **Vydavatelia:** Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov, Hlavná 1, 081 35 Prešov, IČO 00179205. Petra, n. o., Hlavná 1, 080 01 Prešov, IČO 37886622. **Cirkevné schválenie:** Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove, č.j. 3317/99. **Šéfredaktor:** Juraj Gradoš, ThLic. (sefredaktor@grkatpo.sk). **Zástupca šéfredaktora:** Mgr. Drahomíra Kolesárová (slovo@grkatpo.sk). **Cenzor:** Anton Mojžiš. **Redaktori:** PaedDr. Helena Krenická (slovo1@grkatpo.sk), Mgr. Marica Kipikašová (slovo2@grkatpo.sk). **Jazyková úprava:** PhDr. Adriana Matoľáková (amatolakova@inmail.sk). **Redakčná rada:** ThDr. Michal Hospodár, PhD., Mgr. Daniel Dzurovčin, PaedDr. František Dancák, ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD., RNDr. Jozef Voskár, PhDr. Valéria Juričková, PhD., Mgr. Ján Hreško, Mgr. Marián Sabol, Mikuláš Jančuš. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciame. Neoznačené snímky pochádzajú od autora článku. Za obsah inzerátov neručíme. **Tlač a distribúcia:** VMV, Prešov. **ISSN 1335-7492. EV 182/08 Titulná strana:** Svätý Otec Benedikt XVI. (Snímka: Archív redakcie)

Viera bez lásky je mŕtva

Generálna audiencia, ktorá sa uskutočnila 26. novembra 2008 vo vatikánskej Aule Pavla VI., zaplnenej pútnikmi z celého sveta, medzi nimi aj zo Slovenska, sa niesla v ekumenickej atmosfére. Zúčastnili sa na nej totiž členovia delegácie Arménskej apoštolskej cirkvi, ktorí sú v týchto dňoch na oficiálnej návšteve vo Vatikáne.

Snímka: Archív redakcie

Drahí bratia a sestry!

Vedení sv. Pavlom sme videli, že človek sa nedokáže urobiť „spravodlivým" vlastnými skutkami, ale pred Bohom sa môže stať skutočne spravodlivým len vďaka tomu, že mu Boh daruje svoju „spravodlivosť" tým, že ho spojí s Kristom, svojím synom. A toto zjednotenie s Kristom dosiahne človek skrze vieru. V tomto zmysle nám sv. Pavol hovorí: nie naše skutky, ale naša viera nás robí „spravodlivými". Táto viera však nie je len akousi myšlienkou, názorom alebo ideou. Táto viera je spoločenstvom s Kristom, ktoré nám dáva Pán, a preto sa stáva životom, stáva sa pripodobnením jemu. Alebo, inými slovami, ak je viera pravá, ak je skutočná, stáva sa láskou, stáva sa milosrdnou láskou, prejavuje sa ako caritas. Viera bez takejto lásky, bez tohto svojho ovocia, by nebola pravá. Bola by to mŕtva viera.

Sv. Pavol v Liste Galaťanom na jednej strane kladie zásadný dôraz na nezaslúženosť ospravedlnenia, ktoré nepochádza z našich skutkov, no zároveň zdôrazňuje vzťah medzi vierou a láskou, medzi vierou a skutkami: „V Kristovi Ježišovi ani obriezka nič neznamená, ani neobriezka, ale viera činná skrze lásku" (Gal 5, 6). V dôsledku toho sú potom na jednej strane „skutky tela", ktorými sú „smilstvo, nečistota, chlipnosť, modloslužba" (Gal 5, 19 – 21), teda všetky skutky protirečiace viere; a na druhej strane je pôsobenie Ducha Svätého, ktorý živí kresťanský život, vzbudzujúc „lásku, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrotu, vernosť, miernosť, zdržanlivosť" (Gal 5, 22), teda ovocie Ducha prameniace z viery.

Na začiatku tohto zoznamu čností je menované agapé, láska, a na konci zdržanlivosť. Duch, ktorý je láskou Otca a Syna, totiž vlieva do našich srdc svoj prvý dar, agapé (porov. Rim 5, 5). No ak sa má táto láska naplno prejaviť, vyžaduje si zdržanlivosť. O láske Otca a Syna, ktorá nás zasahuje a do hĺbky premieňa náš život, som uvažoval aj vo svojej prvej encyklike Deus caritas est. Veriaci vedia, že vo vzájomnej láske je prostredníctvom Ducha Svätého stelesnená láska Boha a Krista.

Vráťme sa však k Listu Galaťanom. V ňom nám sv. Pavol hovorí, že vzájomným nesením bremien veriaci napĺňajú

prikázanie lásky (porov. Gal 6, 2). Keďže sme ospravedlnení skrze dar viery v Krista, sme povolaní žiť v Kristovej láske k blížnemu, lebo podľa tohto kritéria budeme súdení na konci nášho pozemského života. V skutočnosti Pavol nerobí nič iné, len opakuje to, čo povedal sám Ježiš, a čo sme počuli v evanjeliu minulej nedele v podobenstve o poslednom súde.

V Prvom liste Korinťanom rozvíja sv. Pavol svoj nádherný chválospev o láske. Je to takzvaný Hymnus na lásku: „Keby som hovoril ľudskými jazykmi aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som ako cvendžiaci kov a zuniaci cimbal... Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá; nezávidí, nevypína sa, nevystatuje sa, nie je nehanebná, nie je sebecká...“ (1 Kor 13, 1. 4 – 5). Kresťanská láska je mimoriadne náročná, lebo vychádza z bezpodmienečnej Kristovej lásky k nám: lásky, ktorá nás volá, prijíma, objíma, nesie, ba niekedy i sužuje, lebo každého z nás núti, aby sme viac nežili sami pre seba, uzatvorení do vlastného egoizmu, ale aby sme žili „pre toho, ktorý za nás zomrel a vstal z mŕtvych” (porov. 2 Kor 5, 15). Kristova láska spôsobuje, že sa v ňom stávame novým stvorením (porov. 2 Kor 5, 17), ktoré je súčasťou jeho mystického tela, Cirkvi.

Z tejto perspektívy ústredné miesto ospravedlnenia nezaslúženého skutkami, ktoré je primárnou témou Pavlovho ohlasovania, nie je v protiklade s vierou prejavujúcou sa v láske. Ba vyžaduje si, aby sa naša vlastná viera prejavovala v živote podľa Ducha. Často sa neodôvodnene poukazovalo na protiklad medzi teológiou sv. Pavla a teológiou sv. Jakuba, ktorý vo svojom liste píše: „Lebo ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov” (2, 26). No kým sa Pavol stará predovšetkým o to, aby ukázal, že viera v Krista je nutná a postačujúca, Jakub zdôrazňuje súvislosť medzi vierou a skutkami (porov. Jak 2, 2 – 4). Tak pre Pavla, ako aj pre Jakuba však viera prejavujúca sa v láske svedčí o bezodplatnom dare ospravedlnenia v Kristovi. Preto spásu prijatú v Kristovi treba spravovať a dosvedčovať „s bázňou a chvením... Veď to Boh pôsobí vo vás, že aj chcete, aj konáte, čo sa jemu páči. Všetko robte bez šomrania a pochybovania... tým, že sa držíte slova života,” (Flp 2, 12 – 14. 16) hovorí ďalej sv. Pavol kresťanom z Filíp.

Často nám hrozí, že upadneme do toho istého nedorozumenia ako spoločenstvo v Korinte. Tamojší kresťania si mysleli, že keď sú skrze vieru bezodplatne ospravedlnení v Kristovi, „všetko je dovolené”. Mysleli si – a často sa zdá, že si to myslia aj dnešní kresťania –, že je dovolené vytvárať v Cirkvi, ktorá je Kristovým telom, rozdelenia, sláviť Eucharistiu bez toho, aby sa starali o biednejších bratov, túžiť po lepších charizmách a nebrať do úvahy, že jedni sú súčasťou druhých atď. Dôsledky viery, ktorá sa nevtelila do lásky, pretože sa obmedzuje na svojvôľu a pre nás i pre našich bratov najškodlivejší subjektivizmus, sú katastrofálne.

Naopak, keď nasledujeme sv. Pavla, nanovo si musíme uvedomiť skutočnosť, že práve preto, že sme v Kristovi ospravedlnení, už nepatríme sami sebe, ale stali sme sa chrámom Ducha, a preto sme povolaní oslavovať Boha v našom tele, celým naším životom (porov. 1 Kor 6, 19). Keby sme ho neoslavovali svojím telom, hoci sme vykúpení predrahou Kristovou krvou, znamenalo by to znehodnotenie nesmiernej hodnoty ospravedlnenia. V skutočnosti je práve toto naša „racionálna” a zároveň „duchovná” bohoslužba, na ktorú nás Pavol vyzýva, totiž aby sme „svoje telá prinášali ako živú, svätú, Bohu milú obetu” (Rim 12, 1).

Na čo by sa zredukovala bohoslužba, ktorá by sa obracala na Pána bez toho, aby sa zároveň stala službou bratom, či viera, ktorá by sa neprejavovala v láske?

Apoštol často stavia svoje komunity pred posledný súd, pretože sa „všetci musíme ukázať pred Kristovou súdnou stolicou, aby každý dostal odplatu za to, čo konal, kým bol v tele, či už dobré a či zlé” (2 Kor 5, 10; porov. tiež Rim 2, 16). A táto myšlienka na súd musí osvecovať náš každodenný život.

Dôvod, prečo etika, ktorú Pavol predkladá veriacim, neupadá do moralizovania a javí sa aj pre nás aktuálna, spočíva v tom, že vždy vychádza z osobného i komunitného vzťahu s Kristom, aby sa následne prejavila v živote podľa Ducha. Podstatné je toto: kresťanská etika sa nerodí zo systému prikázaní, ale je dôsledkom nášho priateľstva s Kristom. Toto priateľstvo ovplyvňuje náš život: ak je pravé, vteľuje sa a uskutočňuje v láske k blížnemu. Preto sa každý morálny úpadok neobmedzuje len na individuálnu sféru, ale je zároveň znehodnotením osobnej i komunitnej viery, z ktorej vychádza, a súčasne ju rozhodujúcim spôsobom ovplyvňuje.

Dovoľme teda, aby nás dosiahlo zmierenie, ktoré nám Boh daroval v Kristovi, Božia „bláznivá” láska k nám: nič a nikto nás nikdy nemôže oddeliť od jeho lásky (porov. Rim 8, 39). V tejto istote žijeme. A táto istota nám dáva silu konkrétne žiť vieru, ktorá sa prejavuje v láske. ■

preložila Mária Spišiaková (krátené)

Slava Isusu Christu!

Na začiatku svojho listu Vás chcem čo najsrdečnejšie pozdraviť a na prahu nového roka Vám popriať pevné zdravie, veľa Božích milostí vo Vašej namáhavej, ale Bohom požehnanej práci. K napísaniu tohto listu ma už dlhšiu dobu vedie viacero aspektov. Chcel by som sa spýtať, prečo je to tak, ako to je. Bojím sa, ako to už pri takýchto odpovediach býva, že je to nepodstatné, nedôležité atď., ale pre mňa to dôležité a podstatné je. Prečo sa pri sv. liturgiách a iných príležitostiach nespomína emeritný vladyka Ján? Veď je to významná osobnosť našej cirkvi. Ja si myslím, že sa patrí, aby sa to v plnej miere začalo jednotne praktizovať.

Do nového roka Vám želám veľa Božích milosti a nech Vás Hospoď Boh žehná vo Vašom ťažkom, ale záslužnom poslaní.

S pozdravom

Váš čitateľ Štefan

Milý Štefan,

o biskupovi Jánovi Hirkovi možno naozaj povedať, že má stále miesto medzi osobnosťami našej cirkvi. Je to pravda i moje osobné presvedčenie. Ale čo sa týka jeho spomínania v liturgii, musím vás poopraviť – on tam má svoje miesto. Možno sa pýtate kde.

V prvom rade vo všeobecnom oslovení všetkých pravoverných biskupov na viacerých miestach liturgie. Osobne by ho mal spomínať každý ním vysvätený kňaz v proskomídii. A hoci liturgické texty priamo neuvádzajú možnosť spomínať emeritného biskupa pri liturgiách za jeho prítomnosti, možno to vykonať po našom vladykovi Jánovi Babjakovi SJ, resp. ostatných prítomných biskupoch, ktorí aktívne vykonávajú svoj úrad. Práve to je zmysel týchto prosieb: modlitbou zvolávať Božie požehnanie a pomoc na toho pastiera, ktorý práve vedie našu cirkev.

Kňaz si však môže aj na iných miestach potichu a v suhubej ekténii po evanjeliu a homílii aj nahlas spomínať na otca biskupa Jána Hirku. Zvlášť je to vhodné pri jeho výročiach a meninách.

Zostáva len na veriacich, aby pripomenuli kňazovi, ak sám na to nepamätá, že sa blíži takéto výročie. Biskup Ján Hirka si to istotne zaslúži. Ja môžem na záver dodať iba svoj osobný postoj – ja si naňho úprimne snažím spomenúť pri každej svätej liturgii, ktorú slávim, lebo mu vďačím za veľa a dobre viem, že Boh vypočuje každého, kto sa k nemu modlí srdcom.

Juraj Gradoš

■ **Najmenší štát na svete – Vatikán oslávil 11. februára 80 rokov**. Mestský štát Vatikán vznikol 11. februára 1929. Tento fakt spečatili tzv. Lateránske dohody.

■ **Cirkev na Taiwane vznikla pred 150 rokmi.** Miestna cirkev si 150. výročie evanjelizácie ostrova pripomenula 18. februára. V roku 1859 tu vzniklo prvé katolícke spoločenstvo. V súčasnosti sa ku katolíckej viere na Taiwane hlási asi 300-tisíc veriacich (1,42 %).

■ **V Bejrúte uviedli 15. februára do úradu nového patriarchu Sýrskej katolíckej cirkvi**. Pápež Benedikt XVI. vymenoval Ignaca Josepha Younana po zasadnutí synody sýrsko-katolíckych biskupov, ktorá bola v januári v Ríme.

■ **Počas 4. ročníka Cyrilo-metodského stredoeurópskeho stretnutia** v poľskom meste Sandomierz ocenili 14. februára 2009 bývalého prezidenta SR Michala Kováča medzinárodnou cenou *Signum temporis* svätých Cyrila a Metoda.

■ **Izrael po desiatich rokoch zrejme uzatvorí dohodu o reštitúcii s Vatikánom**. V sídle izraelského ministerstva zahraničných vecí o tom rokovali 18. februára zástupcovia Vatikánu a tamojšieho úradu. Cieľom bolo dospieť k dohode, ktorá by zadefinovala finančné záležitosti Katolíckej cirkvi v Izraeli a prinavrátenie majetku Katolíckej cirkvi, najmä objektov na posvätných miestach.

■ **Ekumenický patriarcha Konštantínopolu Bartolomej I. sa 17. februára stretol s arcibiskupom Neapola** kardinálom Crescenziom Sepem v tureckom Istanbule v znamení ekumenizmu a po stopách sv. Pavla.

■ **Michael Hesemann objavil vo vatikánskych tajných archívoch ďalšie dôkazy** o pomoci pápeža Pia XII. Židom počas druhej svetovej vojny. Michael Hesemann je autorom kníh *Pravda o Piovi XII.* či *Pápež, ktorý vzdoroval Hitlerovi*.

■ **Svätý Otec navštívi od 17. do 23. marca africký Kamerun a Angolu**. Podľa novej pápežskej ročenky práve Afrika zaznamenala v roku 2008 najvyšší nárast katolíkov – 3,1%.

Slovania sa modlili pri hrobe sv. Cyrila

Snímky: TK KBS/ Rudolf Smoter

V sobotu 14. februára, 1140 rokov od smrti sv. Cyrila (14. februára 869), sa v rímskej Bazilike sv. Klementa stretli veriaci slovanských národov. Pri hrobe mladšieho zo solúnskych bratov vyjadrili vďačnosť za dar viery. V liturgickom kalendári je 14. februára v západnom obrade Katolíckej cirkvi sviatok svätých Cyrila a Metoda, v ten istý deň si katolíci východného obradu pripomínajú Odchod do večnosti Konštantína Filozofa – Cyrila. Pravidelne sa pri tejto príležitosti v bazilike slávi svätá omša, keďže práve tu sú uložené ostatky svätého Cyrila.

Na úvod svätej omše Mons. Štefan Vrablec, emeritný biskup a bývalý rektor Slovenského pápežského kolégia v Ríme, zvlášť privítal českého kardinála Tomáša Špidlíka, slovenského veľvyslanca pri Svätej stolici Jozefa Draveckého a veľvyslanca SR v Talianskej republike Stanislava Vallu. Medzi pozvanými hosťami nechýbal komisár EÚ Ing. Ján Figeľ.

Tradícia stretnutí Slovanov v Ríme sa začala po vyhlásení solúnskych bratov za spolupatrónov Európy pápežom Jánom Pavlom II. v roku 1980. V organizačných prípravách sa pravidelne striedajú slovenské, české, chorvátske a slovinské pápežské kolégium.

Redemptoristi sa stretli, aby sa vzájomne povzbudili

17. – 19. februára 2009 sa uskutočnilo medzi(vice)provinciálne stretnutie Pražskej, Michalovskej a Bratislavskej jednotky redemptoristov v Králikoch v Českej republike. Redemptoristi z jednotlivých komunít Česka a Slovenska prišli spolu s provinciálmi či viceprovinciálmi. P. Stanislav Přibyl, pražský provinciál, so 4 spolubratmi, p. Michal Zamkovský, bratislavský viceprovinciál, s 11 spolubratmi, o. Jaroslav Štelbaský, michalovský protoigumen, s 15 spolubratmi.

Stretnutie sa začalo v utorok 17. februára 2009 na obed. Popoludní bola duchovná obnova, ktorú viedol vladyka Košickej eparchie Milan Chautur CSsR. V úvahách okrem iného povedal: „Žijeme v dobe rôznych svetových a osobných kríz, keď mnohí žili iba na dlh bez akéhokoľvek vkladu, čo nemohlo mať dlhé trvanie. Aj v duchovnom bohatstve nemôžeme žiť len z bohatej minulosti dedičstva redemptoristov, misionárov, ale chceme ponúknuť aj náš vklad pre Cirkev v Európe."

Večer bola možnosť vzájomne sa podeliť o informácie o bratskom živote, pastorácii, misiách, nových výzvach pre život redemptoristu dnes. Deň bol ukončený eucharistickou adoráciou. V stredu 18. februára 2009 boli tri pracovné stretnutia s p. Kazimierzom Fryzłom CSsR (Varšavská provincia) na tému *Dnešné pastoračné výzvy pre Cirkev v stredovýchodnej Európe,* popoludní prednáška na tému *Ohlasovanie Božieho slova a sviatosť zmierenia pri obnove zmluvy*. Večer sa stretli všetky provinciálne rády na vzájomnom informovaní o situácii v provinciách a plánovaní. Ďalšie stretnutie podobného druhu bude na budúci rok na Slovensku.

Snímka: TK KBS/ Martin Huk

Vojtecha Kolenku ocenili titulom

(Bratislava, Stanislav Gábor) Slávnostné odovzdávanie ocenenia Spravodlivý medzi národmi sa konalo v Bratislave 27. januára 2009 za prítomnosti prezidenta SR Ivana Gašparoviča, izraelského ministra pre sociálnu starostlivosť Isaaca Herzoga, veľvyslanca štátu Izrael v SR Zeeva Bokera a mnohých pozvaných hostí.

Vojtech Kolenka a jedno zo zachránených detí v roku 1936

Titul Spravodlivý medzi národmi je významným ocenením štátu Izrael, ktorý každoročne udeľuje Múzeum holokaustu Yad Vashem v Izraeli pre ľudí nežidovského pôvodu, ktorí riskovali svoje životy, aby zachránili Židov počas druhej svetovej vojny.

Titul Spravodlivý medzi národmi bol udelený aj Vojtechovi Kolenkovi. Ocenenie prevzal jeho synovec prof. Ivan Kolenka. Na slávnostnom odovzdávaní sa krátko prihovorila aj pani Marianna a okrem iného povedala: „Vďačím za svoj život pánu Kolenkovi a pánu biskupovi Gojdičovi. Z desiatich zachránených osôb našej rodiny sme boli štyri deti a dnes máme sedem detí a jedenásť vnúčat."

Pánovi zasvätení vytvárali spoločenstvo so svojím biskupom

(Michalovce, Michal Hospodár) Februárová fatimská sobota v Michalovciach bola súčasne stretnutím s rehoľníkmi Košickej eparchie. V tematickej prednáške Róbert Jáger vysvetlil pojem zasvätená osoba, ktorý v biblickom zmysle prináleží každému pokrstenému kresťanovi.

Archijerejskú božskú liturgiu slávil vladyka Milan Chautur, košický eparcha. V kázni vychádzal z biblického príbehu o stretnutí Pána so Simeonom. „Každý človek má v živote cieľ. Starec Simeon našiel svoj životný cieľ v stretnutí sa s Ježišom. To, čo potom vyriekol, môže dnes zvolať každý kresťan, lebo Boh sa s nami znova stretáva. Špecificky dosahujú svoj životný cieľ Bohu zasvätené osoby. Popri svojej spáse túži napomôcť k spáse aj iným." Vladyka vyzdvihol veľkosť služby zasvätených osôb. Na záver liturgického slávenia bol ešte Moleben k Presvätej Bohorodičke a modlitba k bl. Metodovi D. Trčkovi, ktorého ostatky sú pri bočnom oltári rehoľného chrámu.

V rámci besedy sa zástupcovia jednotlivých rehoľných rádov krátko predstavili a odpovedali na otázky prítomných. V popoludňajšom formačnom programe mal pre všetky zasvätené osoby prednášku o. Pavol Tomko CSsR, ktorý vyzdvihol charizmu celibátu pre Božie kráľovstvo. Spoločné stretnutie rehoľníkov s vladykom Milanom sa ukončilo Molebenom k bl. Metodovi Trčkovi CSsR.

Vladyka Ján Babjak SJ sa stretol s kňazmi dôchodcami

(Prešov, Ľubomír Petrík) „Ježiš Kristus ocenil chudobnú vdovu, ktorá do chrámovej pokladnice vhodila drobný peniaz. On viac ako dar oceňuje srdce, s ktorým človek dar dáva," povedal prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ dvadsiatim štyrom kňazom dôchodcom z Prešovskej archieparchie, s ktorými sa stretol v sobotu 7. februára v Prešove. Na stretnutí sa zúčastnilo aj dvadsaťtri manželiek a vdov po zosnulých kňazoch. V homílii pri archijerejskej svätej liturgii, ktorú spevom sprevádzal Katedrálny zbor sv. Jána Krstiteľa, vladyka ďalej povedal: „Do chrámu nemôže nik z nás prichádzať bez daru. Čo ním má byť? Naše milujúce, čisté a otvorené srdce. A ja som presvedčený, že takýto dar prináša každý kňaz, keď prichádza sláviť Eucharistiu."

Po liturgickej slávnosti v katedrále pokračoval slávnostný deň obedom v arcibiskupskej rezidencii, kde kňazi a ich manželky zablahoželali vladykovi Jánovi k prvému výročiu Prešovskej metropolie *sui iuris* a jeho služby arcibiskupa a metropolitu. Vladyka každého kňaza obdaroval vzácnou publikáciou *Schematizmus Prešovskej gréckokatolíckej metropolie 2008* a manželky kňazov nástenným kalendárom s ikonami Vincenta Lucu. Všetkým sa prihovoril jeden z kňazov dôchodcov Mons. Jozef Tóth. Pozval spolubratov a ich manželky aj v tomto čase, keď už nie sú v aktívnej pastorácii, prenášať na ľudí, s ktorými sa stretávajú, svetlo, ktorým nás osvietil Ježiš Kristus. Otec Andrej Rusnák takmer päťdesiatim účastníkom stretnutia odovzdal pozdrav od emeritného biskupa Jána Hirku.

Popoludní program pokračoval v aule Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity, kde si všetci pozreli dokumentárny film, ktorý je originálnou výpoveďou o pútnickom mieste na hore Zvir v Litmanovej a ďalšie dva programy na túto tému.

■ **Aj drevené chrámy sú medzi siedmimi divmi Prešovského kraja**. Prešovský samosprávny kraj vyhlásil 23. októbra 2008 verejnú anketu s cieľom zistiť, ktoré lokality kraja považujú občania za najkrajšie a najzaujímavejšie. Anketu uzavreli 20. januára 2009. Za svojich „sedem divov" si občania vybrali: 1. Historické centrum Bardejova; 2. Hrad Ľubovňa; 3. Tatranský národný park; 4. Oltár Majstra Pavla z Levoče; 5. Súbor drevených chrámov; 6. Pieninský národný park; 7. Historické centrum Levoče.
Symbolický diplom za umiestnenie v ankete si za Súbor drevených chrámov odniesli Ján Babjak SJ – prešovský arcibiskup metropolita, zástupca Gréckokatolíckej cirkvi, a Michal Švajko, zástupca Pravoslávnej cirkvi na Slovensku. (Andrea Čusová)

■ **Zasvätené osoby, rehoľníci a rehoľnice sa stretli 2. februára** na sviatok Stretnutia Pána v Prešove s vladykom Jánom Babjakom SJ. S duchovnou prednáškou vystúpil otec Jonáš Jozef Maxim – studita Svätouspenskej univskej lavry na Ukrajine. Pri spoločnom obede v arcibiskupskej rezidencii sa rehoľným osobám prihovoril prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ. Tomuto programu predchádzala archijerejská svätá liturgia v katedrále, ktorou sa Deň zasväteného života v Prešove začal. Homíliu na nej predniesol protoigumen otcov redemptoristov otec Jaroslav Štelbaský CSsR. (Ľubomír Petrík)

■ **8. februára sa v základnej škole v Helcmanovciach uskutočnilo náboženosko-kultúrne popoludnie**. O tom, že nedeľné popoludnie sa dá stráviť aj ináč ako pri televízore, presvedčil veriacich o. František Takáč. Išlo o program, ktorého hlavnou časťou bol náučno-zábavný kvíz zameraný na vedomosti z Biblie, cirkevných dejín a z ekumény vo svete. Súťažili zástupcovia každej vekovej kategórie v 5 družstvách. Po skončení si všetci súťažiaci prevzali vtipné ocenenia. V rámci kvízu bol aj krátky program a po ňom malé agapé.

Vďaka patrí organizátorom, súťažiacim, publiku a vedeniu školy v Helcmanovciach za poskytnutie priestorov. (Juraj Manirný)

■ **Gospelový zbor Agatangel (Dobrý posol) oslávil prvé výročie.** Pri tejto príležitosti navštívil 8. februára vladyka Milan Chautur, košický eparcha, farnosť Slavkovce (Michalovský protopresbyterát). Zbor má vyše 20 členov a pozostáva väčšinou z rómskych spevákov. Vladyka odslúžil svätú liturgiu za účasti zboru. Po obede sa zúčastnil na koncerte zboru v miestnej materskej škole. Vladyka Milan svojím slovom povzbudil mladých ľudí i všetkých zúčastnených veriacich z farnosti k ďalšej horlivosti. (Ľuboslav Petričko)

■ **Výstava *Príbeh Afriky* pokračuje v Prešove**. Výstavu 9. februára otvoril prof. Pavol Dancák, vedúci Katedry sociálnej práce Ústavu sociálnych vied a zdravotníctva bl. P.P. Gojdiča v Prešove. Prof. Dancák otvorenie výstavy obohatil o pútavé rozprávanie zážitkov z cesty v Nairobi. Príbeh Afriky Prešovčanom sprostredkovala v spolupráci so Slovenskou katolíckou charitou Gréckokatolícka charita. Celkovo 43 fotografií citlivo zachytáva atmosféru Afriky. Výstava bude pokračovať aj v ďalších mestách: v Košiciach, Rožňave, Spišskej Novej Vsi. Výstava sa nachádza vo vstupných priestoroch Obvodného úradu na Mierovom námestí č. 3.

■ ***Plnia katolícke médiá v slovenskej spoločnosti svoju úlohu?*** Na túto tému sa 13. – 14. februára na pôde Katolíckej univerzity v Ružomberku uskutočnila konferencia, ktorú organizačne zastrešili Katolícka univerzita, TK KBS, Fórum pre verejné otázky a organizácia Network Slovakia. Prítomný bol aj bratislavský arcibiskup metropolita Mons. Stanislav Zvolenský. V druhý deň konferencie vystúpil v rámci verejného fóra aj Juraj Gradoš, ThLic., šéfredaktor gréckokatolíckeho časopisu Slovo.

■ **Vyše 600 mladých ľudí oslávilo Valentína na Púti radosti**.

V Košickej eparchii si pripomenuli dve jubileá

(Košice, Michal Hospodár) V nedeľu 22. februára si gréckokatolíci v Košiciach pripomenuli dvanáste výročie ustanovenia Košického apoštolského exarchátu a prvé výročie jeho povýšenia na eparchiu. Pri tejto príležitosti slávil archijerejskú liturgiu v košickej katedrále vladyka Milan Chautur. V kázni vladyka apeloval na kňazov i veriacich, aby vonkajšie usporiadanie Gréckokatolíckej cirkvi *sui iuris* viedlo aj k vnútornému poriadku vo farnostiach a rodinách. „Náboženstvo sme zúžili na tradíciu a kultúru. Ale náboženstvo je skutočnosť, kde uprostred musí byť Boh."

Na slávnostnej liturgii boli prítomní členovia eparchiálnej kúrie, protopresbyteri a poslanci Národnej rady SR František Mikloško a Rudolf Bauer. Spoločná modlitba bola predovšetkým vyjadrením vďaky za uplynulý rok existencie Košickej eparchie. Jej rozvoj sa prejavuje v rozbehu pastoračných aktivít, ktoré sú zamerané prioritne na podporu rodiny a mládeže.

Stretnutie s Pánom každého obohacuje

(Košice, Michal Hospodár) Na sviatok Stretnutia Pána sa kňazi na odpočinku Košickej eparchie stretávajú so svojím biskupom, aby spoločne ďakovali za uplynulé roky kňazskej služby. Aj v pondelok 2. februára prišli do Katedrály Narodenia Panny Márie v Košiciach, kde spoločne slávili liturgiu s vladykom Milanom Chauturom, košickým eparchom. Vladyka Milan položil v kázni rečnícku otázku: „Kto dnes berie starého človeka a jeho slová vážne?" Len Mária zobrala vážne predpoveď starca Simeona o meči bolesti, lebo už mala skúsenosť útrap pri úteku s malým Ježišom. „Meč bolesti v mnohých formách preniká duše tých, ktorí chcú žiť s Kristom. Nevyhne sa ani životu kňaza. Ale plynutím času kňaz zisťuje, že nie bolesť je dôležitá, ale Kristus..." povedal vladyka.

Na konci sv. liturgie vladyka Milan posvätil sviece. Kňazom na odpočinku poďakoval za ich mnohoročnú vernú službu a veriacich vyzval k ochotnému prijímaniu Kristovho svetla pre život. Po modlitbe sa prítomní starší kňazi stretli v biskupskej rezidencii.

Apoštolský nuncius navštívil biskupa na odpočinku

(Prešov, Andrej Rusnák) Apoštolský nuncius na Slovensku Mons. Mario Giordana vo svojom príhovore na slávnosti prvého výročia gréckokatolíckej metropolie na Slovensku v sobotu 21. februára v Prešove pripomenul aj prínos otca biskupa Jána Hirku.

Po slávnosti apoštolský nuncius v sprievode svojho tajomníka i protosynkela archieparchie Marcela Mojzeša navštívil emeritného biskupa Jána v jeho bydlisku na Solivare, aby mu osobne odovzdal apoštolské požehnanie Svätého Otca. V bratskom osobnom rozhovore sa nuncius zaujímal o terajší život otca biskupa i o jeho osudy počas prenasledovania Gréckokatolíckej cirkvi. Otec biskup poďakoval za apoštolské požehnanie, uistil nuncia o svojich modlitbách za Cirkev a poprosil ho, aby odovzdal jeho pozdrav Svätému Otcovi.

Košickí pedagógovia oslavovali Deň učiteľov

(Trebišov, Klára Zorvanová) Na sviatok patrónov cirkevných škôl a školských zariadení troch svätiteľov Bazila Veľkého, Gregora Teológa a Jána Zlatoústeho sa stretávajú učitelia Košickej eparchie na oslave Dňa učiteľov.

Slávnosť v Trebišove otvoril 29. januára ThDr. Michal Hospodár prednáškou na tému *Výchova ako primárna formácia ľudskosti*. Počas slávnostnej archijerejskej liturgie v Chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky za účasti deviatich duchovných správcov cirkevných škôl sa vladyka Milan Chautur CSsR, košický eparcha, prihovoril pedagógom a hosťom. Predstavil im vzor pre ich povolanie – troch veľkňazov, ktorí nielenže boli odborne na vysokej úrovni, ale predovšetkým svojím životom a príkladom viedli svojich zverencov k pravým hodnotám.

V reštaurácii Mladosť, ktorá je súčasťou Cirkevnej SOŠ sv. Jozafáta, program spestrili študenti Cirkevného gymnázia sv. Jána Krstiteľa v Trebišove. Po ňom nasledovali príhovory hostí. Povzbudivé slová pre pedagógov predniesol riaditeľ školského úradu eparchie PaedDr. Peter Orenič. Pre každú školu daroval o. Michal Hospodár i spomienkové knihy a kalendáre Spolku sv. Cyrila a Metoda.

Záver podujatia patril slávnostnému obedu.

V zriaďovateľskej pôsobnosti Košickej eparchie formuje 3 554 detí a mládeže 238 pedagogických a nepedagogických zamestnancov, ktorí pôsobia v dvoch materských školách, dvoch základných školách, dvoch stredných odborných školách, jednom gymnáziu , v jednej škole v prírode a v jednom centre voľného času. 1. septembra 2009 má začať svoju činnosť spojená materská škola so základnou školou a centrum voľného času.

Bárka pláva za dobrodružstvami

(Juskova Voľa, Slavomír Zahorjan) Bárka sa 13. – 15. februára 2009 vydala na novú dobrodružnú plavbu, aby členovia jej posádky objavili nové „ostrovy" a nové „poklady". Na palubu nastúpili pasažieri z krúžkov CVČ z Bardejova a z krúžkov CVČ z Rudlova, ktorých privítal „kapitán" otec Erich Eštvan a „prvý dôstojník" otec Slavo Zahorjan. V sobotu sa nalodil vzácny hosť Peter Lipták so svojím evanjelizačným tímom. V ich réžii bola celá víkendová „plavba". Počas nej sa účastníci zastavili na „ostrove života" Petra Liptáka, na ktorom vydal svoje svedectvo o tom, ako ho Boh oslobodil z otroctva drog a iných závislostí. Aj ďalší členovia tímu vydali silné osobné svedectvá. Na iných dvoch ostrovoch našli ďalšie drahocenné poklady. V sobotu večer sa zastavili na ostrove Svätého Ducha, aby si na ňom odpočinuli a načerpali z jeho pokladov.

V nedeľu sa na ceste do prístavu zastavili na poslednom ostrove, kde objavovali ďalší poklad – pravú a láskavú tvár nebeského Otca.

Spolok sv. Cyrila a Metoda zasadal v Nacinej Vsi

(Nacina Ves, -jp) Jubilejné 1140. výročie smrti sv. Cyrila si v sobotu 14. februára pripomenuli cyrilo-metodskí ctitelia aj vo farnosti Nacina Ves v Michalovskom protopresbyteráte. V tejto jednej z najmladších farností Košickej eparchie sa uskutočnilo slávnostné zasadnutie Spolku sv. Cyrila a Metoda.

Pracovná časť sa uskutočnila v priestoroch obecného úradu. Slávnostný príhovor predniesol podpredseda spolku Ing. Vladimír Miroššay, výklad k výstavke náboženských predmetov otec Matúš Marcin a históriu farnosti priblížil miestny farár Stanislav Zimovčák. O spolupráci Zemplínskeho múzea v Michalovciach so spolkom hovorila jeho riaditeľka Mgr. Dana Barnová. Člen výboru PhDr. Ernest Sirochman priblížil osobnosť kňaza Dr. Bartolomeja Leška, ktorý sa zaslúžil o výstavbu tunajšieho chrámu. O prínose blahoslaveného o. Metoda Dominika Trčku pre spolok hovoril podpredseda Ján Poprik. V závere pracovnej časti poďakoval starosta obce Anton Šandor výboru za tieto aktivity spojené v obci.

Slávnosť vyvrcholila v Chráme sv. Konštantína a Metoda, kde boli vystavené náboženské predmety s nedoceniteľnou hodnotu. Nasledovala koncelebrovaná sv. liturgia. Slúžil ju predseda spolku ThDr. Michal Hospodár. Panychídu za zosnulých členov Jednoty a Spolku SCM odslúžil otec Matúš Marcin. Liturgický spev viedla kantorka Angela Čeklejová, krátkym vstupom prispel aj detský zbor pod vedením Vierky Zimovčákovej. Slávnosť bola dôstojným príspevkom k výročiu skonu sv. Cyrila.

František Dancák oslávil životné jubileum

(Bardejov, Ľubomír Petrík) V bardejovskom gréckokatolíckom Chráme sv. apoštolov Petra a Pavla v nedeľu 15. februára slávil vladyka Ján Babjak SJ ďakovnú archijerejskú svätú liturgiu pri príležitosti životného jubilea – 70. narodenín – stavroforného protojereja PaedDr. Františka Dancáka, titulárneho kanonika, ktorý v súčasnosti pôsobí ako vicekancelár na Gréckokatolíckom arcibiskupskom úrade v Prešove.

Prešovský arcibiskup metropolita jubilantovi poďakoval za jeho vzorné kňazské pôsobenie v rôznych službách a neustálu aktivitu. Pri príležitosti životného jubilea otca Františka Dancáka vyšla jeho *Výberová bibliografia publikačnej činnosti 1957 – 2008*. Spracoval a vydal napríklad 8 vysokoškolských učebníc a príručiek, 11 editorských prác, napísal a vydal 48 knižných publikácií. Je spoluautorom ďalších publikácií, autorom množstva článkov a príspevkov.

Jubilant sa narodil 9. februára 1939 vo Varhaňovciach. Po vysviacke pôsobil ako správca farnosti v Hrabskom a od roku 1977 do roku 2003 v Kružlove. V rokoch 1980 – 1985 bol okresným dekanom Bardejovského dekanátu. V rokoch 1984 – 1991 pôsobil ako šéfredaktor gréckokatolíckych časopisov Slovo a Blahovistnik a v rokoch 1999 – 2000 bol znova šéfredaktorom časopisu Slovo. Od roku 1995 do roku 2006 bol odborným asistentom na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity. Niekoľko rokov pôsobil aj ako predseda redakčnej rady časopisu Slovo. Desať rokov bol členom Výboru Spolku sv. Vojtecha v Trnave.

Na záver slávnosti zazneli z úst jubilujúceho kňaza slová vďaky. Liturgickú slávnosť v Bardejove spevom skrášlil miestny Gréckokatolícky chrámový zbor sv. Petra a Pavla.

V priestoroch Základnej školy v Pavlovciach nad Uhom sa 13. – 15. februára stretlo vyše šesťsto mladých ľudí na 40. púti radosti s mottom *Láska sa nevystatuje*. Púte radosti organizuje už desať rokov Dom Anky Kolesárovej v spolupráci so ZKSM. Nasledujúca Púť radosti sa uskutoční 8. – 10. mája s mottom *Láska nie je nehanebná*.

■ **Žilinská diecéza začala druhý rok svojej existencie**. Na liturgický sviatok sv. Cyrila a Metoda pápež Benedikt XVI. zriadil pred rokom 14. februára Žilinskú diecézu, ktorá sa tak stala najmladšou rímskokatolíckou diecézou na Slovensku. Za tento dar ďakovali v Žiline 14. februára na slávnostnej pontifikálnej sv. omši, ktorú celebroval kardinál Jozef Tomko.

■ **Mons. František Rábek, ordinár OS a OZ SR, jubiluje**. Životné jubileum – 60 rokov života si pripomenul 17. februára. Narodil sa v roku 1949 v Močenku v Nitrianskej diecéze. 20. januára 2003 ho pápež Ján Pavol II. vymenoval za prvého vojenského biskupa Ordinariátu ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky v histórii.

■ **Tretí ročník vedeckej konferencie zameranej na *Voľný čas seniorov* na počiatku 21. storočia** sa 17. februára 2009 uskutočnil na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity. Príspevky venované seniorom a ich voľnému času predniesli domáci aj zahraniční odborníci z Čiech a Poľska. (Martina Poláková)

■ **Bioetika je výzvou pre hovorcov**. Zhodli sa na tom účastníci stretnutia hovorcov katolíckych diecéz, ktoré sa uskutočnilo 17. – 19. februára v Čičmanoch. Bioetické problémy a otázky sú v médiách príležitosťou, aby Cirkev svedčila o úcte k životu od počatia až po prirodzenú smrť. Cirkev by však mala byť pripravená okrem odbornej znalosti i na komunikáciu týchto hodnôt vhodnými formami.

(neoznačené správy sú zo servisu TK KBS)

V sobotu 21. februára 2009 sme si v Prešove pripomenuli prvé výročie vyhlásenia Prešovskej gréckokatolíckej metropolie *sui iuris*, ktorú 30. januára 2008 zriadil Svätý Otec Benedikt XVI.

Gréckokatolíci ďakovali Bohu i Svätému Otcovi

Ľubomír PETRÍK

V Katedrále sv. Jána Krstiteľa slávil prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ pri tejto príležitosti ďakovnú archijerejskú svätú liturgiu. Na slávnosti sa zúčastnil aj apoštolský nuncius na Slovensku Mons. Mario Giordana, ktorý v závere liturgie povedal, že prináša zvláštne apoštolské požehnanie Svätého Otca Benedikta XVI., „ktorému dnes ďakujeme za udalosti spred jedného roka. To, čo sa pred rokom udialo, je veľmi dôležité pre vašu miestnu cirkev: bolo totiž vytvorené arcibiskupstvo a metropolia riadiaca sa svojím vlastným právom a na jej čelo bol vymenovaný arcibiskup a metropolita Ján, ďalej Košický exarchát bol povýšený na eparchiu a bola taktiež vytvorená nová eparchia so sídlom v Bratislave.“ O Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku sa vyjadril, že „prežíva svoju novú jar“. Pozval veriacich modliť sa za svojich pastierov. Pozdravil otca arcibiskupa a metropolitu, ako aj eparchov z Košíc a Bratislavy. Osobitne pozdravil emeritného otca biskupa Jána Hirku. Vyzdvihol rozkvet, ktorému sa táto Cirkev dnes teší, „a to nielen z hľadiska organizačného, ale najmä duchovného“. Poďakoval všetkým, ktorí sa podieľajú na novej evanjelizácii, a pozval ich, aby pokračovali v tomto diele so srdcom plným viery a lásky k Cirkvi. „Robte to vždy v jednote s vašimi biskupmi, majúc na mysli jej dobro,“ dodal otec nuncius.

Koncelebrovali aj otcovia biskupi Milan Chautur CSsR, Peter Rusnák, Bernard Bober, Štefan Sečka a Ján Eugen Kočiš. Nechýbali ani zástupcovia Pravoslávnej cirkvi a Evanjelickej cirkvi a. v.

Košický eparcha Milan Chautur v kázni po evanjeliu nastolil otázku, čo sa zmenilo v našom živote. Lebo skutočnú zmenu robia vždy ľudia, nie štrukturálne zmeny. Preto je veľmi dôležitý osobný postoj každého z nás. „Viac si uvedomiť to, že Boh žije uprostred svojho spoločenstva. Vnímať Boha dnes znamená budovať Cirkev. I v tejto metropolitnej štruktúre sa teda viac primknúť k Bohu. A vnímať, že Boh aj dnes koná svoje veľké diela.“ Ďalej povedal, že treba pozvať do spoločenstva Cirkvi aj ľudí, ktorí sú zatiaľ mimo nej. Vyzval zhromaždený Boží ľud prijať jej ponuku – Pastoračný plán Katolíckej cirkvi na Slovensku 2007 – 2013.

Záver slávnosti patril slovám vladyku Jána Babjaka, v ktorých vyjadril vďačnosť Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku Bohu a Svätému Otcovi, a duchovenstvo i veriacich laikov vyzval k tomu, aby nepremárnili dary, ktoré dáva Pán. Konkrétnou odpoveďou na tieto dary chcú byť napríklad aj dve formačné centrá Prešovskej archieparchie – pre mládež v Juskovej Voli a pre rodinu na Sigorde, ktoré už blahodarne pôsobia.

List Svätému Otcovi

Účastníci slávnosti zaslali Svätému Otcovi Benediktovi XVI. list, v ktorom uviedli: „Toto Vaše otcovské rozhodnutie vnímame ako dar, ktorý dobrotivý Boh

Snímka: Mária Žarnayová

skrze Vás doprial Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku na príhovor blažených hieromučeníkov Pavla Petra Gojdiča OSBM, Vasiľa Hopka a Metoda Dominika Trčku CSsR.

Pred rokom sa tak začala nová etapa života našej cirkvi, v ktorej chceme s Božou pomocou a pod ochranou Presvätej Bohorodičky ešte intenzívnejšie žiť život viery, nádeje a lásky. V Roku svätého Pavla sme si ešte viac vedomí skutočnosti, že je to pre nás nové pozvanie k obráteniu, k novému životu v Kristovi a k svätosti.

Uisťujeme Vás o našej oddanosti a o modlitbách za Vás a na Vaše úmysly. Nech Vás Pán aj naďalej zahŕňa svojím požehnaním, aby evanjelium Ježiša Krista, ktoré ohlasujete tomuto svetu, bolo prijímané a prinášalo bohatú úrodu.“ Zároveň ho požiadali o apoštolské požehnanie pre celú metropoliu.

Apoštolský nuncius navštívil Svidník

Otec nuncius pokračoval vo svojej návšteve Prešovskej archieparchie aj v nedeľu 22. februára, keď navštívil gréckokatolícku farnosť vo Svidníku, kde v Chráme Božej múdrosti slávil spolu s prešovským arcibiskupom a metropolitom Jánom Babjakom SJ archijerejskú svätú liturgiu. Vzácnych hostí privítal miestny farár a protopresbyter Marek Pulščák, ktorý povedal, že je to po prvýkrát v histórii, čo do tejto farnosti prišiel zástupca Svätého Otca na Slovensku.

Homíliu predniesol vladyka Ján. Vychádzajúc z evanjelia Syropôstnej nedele zdôraznil dôležitosť odpustenia. Povedal, že odpúšťať ľuďom previnenia spáchané voči nám je veľmi dôležité pre náš vlastný život, a to z viacerých dôvodov. „Najprv si oslobodzujeme svoje vlastné srdce, ktoré keď zostane naplnené veľkou krivdou, môže nám spôsobiť chorobu, a dokonca nás môže vnútorne utýrať azda až k smrti. Odpustenie nám ďalej pomáha k dobrému spolužitiu s našimi blížnymi. Ale najdôležitejšie je to, že odpustenie nás stavia do pravdivého postoja pred naším Bohom, ktorého denne prosíme o odpustenie vlastných previnení a hriechov.“ Vyzval veriacich využiť čas Veľkého pôstu na skvalitnenie každodenného kresťanského života, o to skôr, že deň pred jeho začiatkom sa môžu duchovne posilniť aj touto vzácnou návštevou otca nuncia.

V závere svätej liturgie na adresu Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku Mons. Giordana uviedol: „Okrem toho, že táto cirkev je silná počtom a štruktúrou, je silná najmä svojou vierou.“ Vyzval Svidníčanov robiť všetko pre to, aby ich nedávno postavený a posvätený nádherný Chrám Božej múdrosti bol vždy plný. „Na jednej strane plný ľudí, ale na druhej strane nech prekypuje aj bohatstvom vašej viery a lásky.“ O minuloročnej reorganizácii Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku sa vyjadril, že Svätý Otec Benedikt XVI. „chcel, aby mala vhodné podmienky na svoje poslanie, ktorým je ohlasovanie evanjelia a sprostredkovanie daru spásy pre všetkých“.

Návšteva Ladomirovej a Stropkova

Svoj obdiv arcibiskup Giordana neskrýval ani v Ladomirovej, kde navštívil gréckokatolícky drevený Chrám sv. archanjela Michala z roku 1742. Veriacim, ktorí sa práve schádzali na prvú tohtoročnú veľkopôstnu večiereň, povedal, že v takomto drevenom chráme ešte nikdy nebol. O to viac ho tento jedinečný chrám oslovil svojou duchovnou atmosférou.

Nasledovala ešte krátka zastávka v Chráme sv. Cyrila a Metoda a v kláštore otcov redemptoristov v Stropkove, kde vzácnych hostí pozdravila komunita gréckokatolíckych misionárov.

Medzi seminaristami

Ešte v sobotu večer Mons. Giordana a vladyka Ján slávili s predstavenými a bohoslovcami Gréckokatolíckeho kňazského seminára bl. biskupa P. P. Gojdiča v Prešove Veľkú večiereň, po ktorej sa so seminaristami stretli na neformálnej besede. Pred príchodom do seminára navštívil otec nuncius emeritného otca biskupa Jána Hirku.

Mons. Mario Giordana prvýkrát navštívil Prešovskú archieparchiu 17. augusta 2008, keď bol kazateľom na archieparchiálnej odpustovej slávnosti v Ľutine. Terajšia jeho návšteva bola ďalším zoznamovaním sa so životom gréckokatolíkov a zároveň bola umocnením veľkosti toho, čo sa v našej cirkvi udialo pred rokom, keď bola povýšená na metropolitnú cirkev *sui iuris*. ■

Rozhovor s otcom **Miroslavom Medviďom** CSsR, pracovníkom Apoštolskej nunciatúry na Slovensku

Otec Miroslav, po prvýkrát pracuje na Apoštolskej nunciatúre v Bratislave gréckokatolícky kňaz. Ako sa to stalo, že si sa ocitol v tejto zodpovednej a významnej službe?

S myšlienkou, aby na Apoštolskej nunciatúre pracoval gréckokatolícky kňaz, prišiel samotný otec nuncius Mons. Mario Giordana. Po svojom príchode a spoznaní reality tunajšej cirkvi si uvedomil, že popri cirkvi latinského obradu je tu aj veľmi silná Gréckokatolícka cirkev a že treba uvádzať do praxe slová Jána Pavla II., aby dýchala obidvoma pľúcami. Obrátil sa s touto požiadavkou na vladyku Jána Babjaka SJ, ktorý mu po dohode s mojimi rehoľnými predstavenými mohol ponúknuť túto možnosť. 1. decembra 2008 som nastúpil na svoje nové pôsobisko.

V čom spočíva táto služba?

Pracujem každý deň od 9.00 do 17.00 hod. Moja hlavná práca spočíva v prekladaní pošty do taliančiny, aby ju otec nuncius mohol následne riešiť. Takisto treba prekladať jeho odpovede, aby sa k adresátom dostali v slovenskom jazyku. Okrem toho pripravujem otcovi nunciovi prehľad slovenskej tlače, aby bol neustále informovaný o tom, čo sa u nás deje.

Ako vnímaš z pohľadu svojho nového úradu skutočnosť, že Gréckokatolícka cirkev na Slovensku sa stala metropolitnou cirkvou sui iuris?

Vyjadrím sa troška „sebavedome“ – ináč to ani nemohlo byť. Veď ten potenciál utrpenia, modlitby a vernosti Bohu, ktorý je charakteristický pre našu cirkev, sa raz musel kdesi prejaviť. To je jednoducho Božia spravodlivosť. Na rovine viery sa predsa nemôže len tak stratiť dôvera, ktorú človek skladá v Božiu pomoc vo chvíľach utrpenia. Božia múdrosť, ktorá prevyšuje ľudské kalkulácie a našu logiku, určila, že časom kairós bude rok 2008, že ten potenciál sa prejaví v rozkvete našej cirkvi a že jedným z jeho prejavov bude povýšenie na cirkev metropolitného typu.

Ľubomír Petrík

Ešte pred niekoľkými rokmi tento názov mnohým z nás nič konkrétne nehovoril. Možno sme poznali určitú stať z cirkevnoslovanského zborníka Chvalite Hospoda s názvom Velikij kanon, ale málokto mal osobnú modlitbovú skúsenosť s týmto pokladom našej cirkvi.

Veľký kánon Andreja Krétskeho v prešovskom kňazskom seminári

Snímky: Mikuláš Jančuš

Rozhovor s vlastnou dušou

Vladimír VARGA

„Odkiaľ začnem oplakávať skutky svojho biedneho života? Aký počiatok dám terajšiemu nárekuu, Kriste? Ale ty, ako milosrdný, daruj mi odpustenie hriechov."

Vďaka ceste liturgicko-duchovnej obnovy, na ktorú sa naša miestna cirkev pred niekoľkými rokmi vydala, majú dnes mnohí veriaci našich farností hlbokú duchovnú skúsenosť s touto azda najcharakteristickejšou modlitbou veľkopôstneho úsilia kresťanov byzantsko-slovanského obradu. A aj preto môžeme spoznať, že v tejto liturgickej modlitbe máme veľký duchovný poklad, ktorý nám zanechal svätý Andrej – biskup z Kréty.

Z Damasku na Krétu

Svätý Andrej Krétsky sa narodil okolo roku 660 v Damasku. Ako pätnásťročný sa dostal do Jeruzalema a odtiaľ do Monastiera svätého Sávu. V roku 680 sa ako zástupca jeruzalemského patriarchu zúčastnil na koncile v Konštantínopole. Po koncile bol vysvätený za diakona a usadil sa vo Vlachernskom monastieri v Konštantínopole. Medzi rokmi 700 – 710 sa stal metropolitom Gortiny na Kréte, preto je nazývaný tiež Krétsky. Tu sa prejavil ako vzorný pastier. Veľký dôraz kládol na evanjelizáciu svojich veriacich a charitatívne diela. Hojnou mierou prispel k obrane svätých ikon v období ikonoklazmu. Zomrel v roku 740. Zostalo po ňom mnoho literárnych diel, predovšetkým homílie a liturgické hymny. Jeho vrcholným dielom je tzv. Megas kánon (Veľký kánon), zložený z deviatich piesní, ktoré rekapitulujú príbehy Starého a Nového zákona. Aby sme lepšie spoznali jedno z vrcholných diel byzantskej hymnografie, treba sa pozrieť na udalosti, prostredie a poznať podmienky, ktoré ovplyvnili autora a umožnili vznik takého veľkolepého diela.

Svätý Andrej žil v dobe, keď Byzanciou otriasali ťažké krízy. Rozpadávala sa túžba po veľkom byzantskom impériu a aj spoločnosť bola nekonečne ďaleko od evanjeliového ideálu. Nešťastné udalosti tej doby, akými bol útok Peržanov, ktorí ulúpili v Jeruzaleme svätý Kríž, rozmach nových bludov, ikonoborecký prevrat, strata Sýrie a Egypta a začiatok islamskej expanzie boli akoby príznakmi Božieho hnevu. To napĺňalo niektorých vnímavých Byzantíncov kajúcim cítením. Medzi nich patril aj krétsky arcibiskup, ktorý vyjadril tento cit vo svojom kánone.

Úpenlivá výzva

Pred počúvajúcim a modliacim sa sa vynára dlhý rad obrazov zo Svätého písma, pričom sa každá epizóda stáva úpenlivou výzvou na pokánie. Autor kánona v ňom jedinečným umením skomponoval a spojil veľké biblické témy s vyznaním

hriechu a pokáním. Udalosti dejín spásy ľudstva sú v kánone zjavené ako udalosti môjho života. Božie konanie v minulosti ako konanie zacielené na mňa a moju spásu a tragédia hriechu a zrady je vyobrazená ako moja osobná tragédia. Udalosti môjho života sú v tomto diele vyobrazené ako jeden duchovný boj medzi dobrom a zlom. Tieto udalosti sa však nekončia akýmsi nostalgickým, beznádejným konštatovaním, ale práve naopak dávajú nádej na víťazstvo každému, kto len trocha preukáže vôľu bojovať a uverí Víťazovi.

Celý kánon je komponovaný vo forme dialógu. Človek vedie vnútorný rozhovor so svojou dušou a so svojím Stvoriteľom. Tento rozhovor má charakter dôkladného spytovania svedomia a vyústi do úprimného vyznania sa Kristovi, akoby spovede z celého života. Veľký význam a morálna sila kánonu je zakotvená v tom, že rozjímanie nad svojou hriešnosťou a padlým stavom nevedie dušu k zúfalstvu, beznádeji či dokonca k strate viery, ale cez ľútosť, plač a pokánie ju potešuje, povznáša a vlieva pevnú nádej poukázaním na spôsob záchrany – Božie milosrdenstvo a príhovor Prečistej Bohorodičky.

„Niet na svete hriech či skutok, alebo zlo, ktorého by som sa nebol dopustil, Spasiteľ. Zhrešil som rozumom, slovom, záľubami, úmyslom, myšlienkou a skutkom tak, ako nik predtým."

Význam Veľkého kánonu spočíva v poukázaní na hriech, cez ktorého poznanie sme vedení k pokániu. Na to, aby sme mohli s úžitkom počúvať Veľký kánon, treba poznať Sväté písmo a mať túžbu osvojovať si význam biblických obrazov. Ak dnes niektorí považujú toto dielo za smutné a neoslovujúce náš život, tak len preto, že sa ich viera neživí z prameňa Svätého písma, ktoré bolo pre otcov Cirkvi zvlášť prameňom viery. Musíme sa znova naučiť prijať svet taký, aký nám ho odkrýva Sväté písmo. Musíme sa naučiť žiť v tomto biblickom svete a niet lepší spôsob, ako sa to naučiť práve cez byzantské bohoslužobné texty, ktoré nám nepodávajú len biblické učenie, ale tiež odkrývajú biblický obraz života. To je dôvod, prečo sa pôstna cesta k Pasche začína návratom k počiatočnému bodu – k stvoreniu sveta, prvému hriechu,

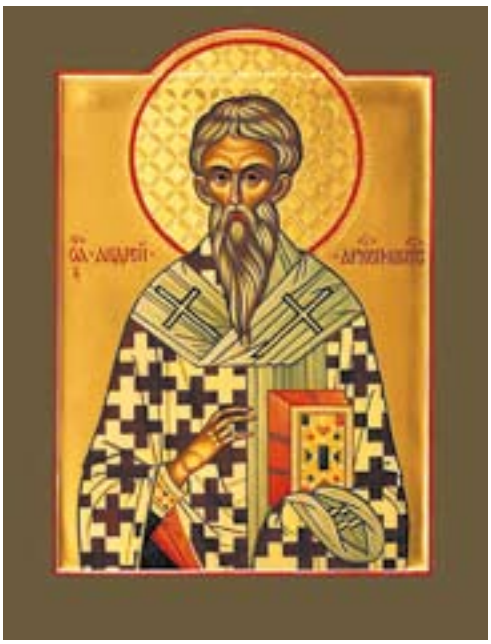

Snímka: saints.oca.org

vykúpeniu... K svetu, v ktorom všetko rozpráva o Bohu a všetko odráža jeho slávu. Tam, kde sú všetky udalosti nerozlučne späté s Bohom, tam môže človek nájsť skutočné zmeny vo svojom živote a môže sa kajať.

Takže cieľom Veľkého kánonu je odhalenie konkrétnych hriechov a následné pokánie. Ale konkrétny hriech sa tu neodhaľuje definíciami a zoznamom, ale

hlbokou meditáciou nad veľkým biblickým príbehom, ktorý je príbehom hriechu, pokánia a odpustenia. Toto nazeranie nás vedie do úplne inej duchovnosti. Pozýva nás prijať nové chápanie človeka, jeho života, cieľov, ale aj nových duchovných motivácií.

Záverečné tropáre jednotlivých piesní sú oslavou a volaním o pomoc vo veľkopôstnom úsilí k svätému Andrejovi Krétskemu a prepodobnej matke Márii Egyptskej. Život tejto svätice je obrazom nekonečného Božieho milosrdenstva a hriešnikom dáva potešenie. Poukazuje na to, že sa možno vrátiť na cestu spásy aj z veľkého hriešneho odlúčenia sa od Boha.

Dôležitý význam pri modlitbe Veľkého kánonu majú aj veľké poklony. Sú súčasťou telesno- -duchovného prežívania Veľkého pôstu. Svätí otcovia hovoria, že telesný pôst je modlitbou tela. A keďže človek má okrem duše aj telo, aj to treba zapojiť do modlitby. Preto majú poklony v tejto veľkopôstnej modlitbe svoje neoddeliteľné miesto.

Veľký kajúci kánon svätého Andreja Krétskeho je súčasťou Veľkého povečeria počas prvých štyroch dní Veľkého pôstu (pondelok, utorok, streda, štvrtok v prvom týždni) a tiež súčasťou utierne vo štvrtok pred piatou pôstnou nedeľou. Na Veľkom povečerí je kánon rozdelený na štyri časti, na utierni, ktorá sa v praxi pre rozľahlosť kánona slúži už v stredu večer, je kánon celý.

V úvode sme spomenuli, že tento kánon je veľkým duchovným pokladom Cirkvi a predstavuje najcharakteristickejšiu veľkopôstnu modlitbu východných kresťanov. Preto nič nám nemôže brániť v tom, aby sme sa ju nemohli modliť hoci aj po jednotlivých častiach počas celého Veľkého pôstu či už vo svojich farnostiach, alebo spolu v rodinách, či osobných modlitbách. Lebo práve cez tento poklad môžeme ešte viac vstúpiť do vnútra svojej duše, v ktorej hĺbke je vrytý nezmazateľný znak toho, na ktorého podobu sme boli stvorení. ■

Mgr. Agáta Jakubová žije v Humennom. Je priekopníčkou vyučovania TeenSTAR programu na školách, ktorý je úvodom do Billingsovej ovulačnej metódy, jednej z metód prirodzeného plánovania rodičovstva. Pôsobila ako učiteľka, v súčasnosti je na zaslúženom odpočinku.

Nádherné a jedinečné

Pojem počatie je dnes veľmi často skloňovaným pojmom. Dotýka sa takmer každého v našej spoločnosti. O téme zrodu ľudského života sme sa porozprávali s Mgr. Agátou Jakubovou, matkou siedmich detí a starou mamou desiatich vnúčat.

■ Objasnime si najprv pojem počatie.

Počatie ľudského života je spojenie spermie s vajíčkom. Či sa to nám páči, alebo nie. Vzniká neopakovateľný ľudský život, lebo takéto spojenie je jedinečné a je to ohromujúca udalosť odovzdávania genetickej výbavy.

Dnešná doba ide dopredu a človek počúva stále nové a nové informácie aj v tejto oblasti. Ale mnohí to len počujú a nedokážu sa zastaviť, zamyslieť sa a uveriť, že tento zázrak sa deje v našom organizme. Že my sami sme tým zázrakom. Ľudia si nevážia seba samých, lebo nepoznajú zázrak, ktorý sa v nich odohráva. Nepoznajú svoju prirodzenú hodnotu. Vedia všetko, a vlastne nič. Zodpovednosť je na rodičoch, ktorí mladým neodovzdali správne informácie o ľudskom tele, o jeho dianiach, o hodnote... Ak by to mladí ľudia vedeli, určite by sa nepúšťali do dobrodružstiev s vlastnými citmi a životom.

■ Prečo je také dôležité vyjasniť si tento pojem? K čomu nás privádza práve táto pravda?

Pojem je jasný. Vieme, čo je ľudský život, no správame sa tak, ako nám to vyhovuje. Ak nám to práve vyhovuje, je to ľudský život, ak nevyhovuje, tak nie. Aj gynekológovia (aj keby boli akíkoľvek), majú problém s mamičkami, ktorým sa dieťa nehodí. Veľmi smutné na celej veci je (podľa mojich skúsenosti), že práve veriace ženy sa správajú veľmi nezodpovedne a hlavne pohoršujúco aj napriek tomu, že ich Cirkev jasne poučila, čo je život. Aj napriek možnostiam sa ne-

■ Vo svete existujú rozličné názory na živý organizmus, ktorý vzniká po počatí. Aké je učenie Cirkvi?

Dnes postúpila technika tak ďaleko, že dieťatko pred narodením mamička vidí. Niekedy to bol sen. Dnes v poradni dostanete fotografiu, ba dokonca aj video dieťaťa a ste nadšení...

Existujú knihy o dieťati v prenatálnom vývoji – vývoji pred narodením. Ešte v totalite som videla film Dr. Nathansona *Tichý výkrik*. Keď Dr. Nathanson tento film natočil, mal v sebe veľkú pokoru. Povedal: „Tak toto som si ani vo sne nevedel predstaviť, že tak strašne dieťa prežíva svoju smrť, ktorá prichádza neprirodzeným spôsobom.“ Potratový lekár sa od tej chvíle zasvätil boju o nenarodené deti.

Pýtam sa, ako je možné, že na toho istého človiečika, ktorý sa nemení, pozeráme na jednej strane ako na zhluk buniek, ale na druhej strane hovoríme, že to bude naše dieťa. Myslím si, že rôzne vedecké filmy z tejto oblasti nenatáčali hlboko veriaci ľudia. Boli to vedci s novodobou technikou a určite žasli nad tým, že to, čo Boh stvoril, je nádherné a jedinečné. Človek to nemôže vymyslieť ani okopírovať. Cirkev v tejto súvislosti hovorí pravdu – život vzniká počatím.

majú záujem naučiť prirodzené metódy spolunažívania a mnohokrát nútia aj gynekológov (ktorí nechcú mať so smrťou počatých deti nič spoločné), aby im predpísali antikoncepciu. Dnes už naozaj niet výhovoriek.

Myslím si, že aj veľa starších žien by sa malo dať na pokánie za svoju dvojtvárnosť. Za to, že aj v ich tele vyhaslo veľa životov. Stačila by aspoň jedna slza pokánia a svet by bol pravdivejší.

■ Na problematiku počatia sa úzko viažu aj témy ako potrat, antikoncepcia, umelé oplodnenie, výskum kmeňových buniek zárodkov... Niektoré pozná ľudstvo oddávna a niektoré sa vynorili až s vedeckým pokrokom v medicíne. V čom má korene to, že tieto tzv. výdobytky dostávajú v spoločnosti zelenú?

Jednoduchá odpoveď – chceme byť ako Boh. Veda je úžasná vec. Vedecké poznatky hovoria o úžasnej Božej moci a poriadku. Aj anjeli chceli byť ako Boh. A ako dopadli?

Vytvárajú sa filmy, píšu sa rôzne polopravdivé články, aby nás dostali na druhý breh. Tam sa ospravedlňuje potrat, nachádzajú sa dôvody na používanie antikoncepcie, umelého oplodnenia... Boh nás nenúti k ničomu. No človek musí túžiť podľa pravdy, inak sa stáva schizofrenikom – tu chváli Boha a tam nedodržiava prirodzený poriadok.

■ Pri počatí vzniká nový život. Čo prináša dieťa svojmu okoliu?

Každý manželský pár sa pred Pánom bude zodpovedať aj za počet svojich detí. Mať deti je radosť, ale aj starosť. Kde je ich viac, tam sa deti musia naučiť deliť, spolunažívať, vedieť si vydobyť miesto, ale aj ustúpiť. Prežívajú lásku, odovzdávajú lásku, potrebujú spoločenstvo ďalších detí, aby dokázali žiť vo svojom budúcom manželstve. Deťom skutočne veľa netreba. Potrebujú byť polievané láskou, potrebujú, aby sme na ne mali čas. A v tom je často kameň úrazu – rodičia musia odumierať sebe ako zrno v zemi, aby vyklíčilo. Ide o obetu, o spaľovanie sa. A to bolí.

■ Spolu s počatým životom však ruka v ruke kráča aj potrat alebo umelé prerušenie tehotenstva. Prináša do života ľudí (matky, otca, rodiny, spoločnosti) niečo, čo si dostatočne neuvedomujeme?

Kto to chce urobiť, tak to urobí. Dokonca si človek nájde aj zámienku a správny výraz: interrupcia, prerušenie, komplikovaný zdravotný stav... A k takým mnohokrát patria aj rodičia, ktorí chodia do chrámu. Veľakrát aj ich vlastní rodičia podporia myšlienku odstrániť problém. A čo sa deje potom? Prichádza odpoveď. Taký čin sa dotkne každého. Smrť vstúpi do ich života. Žijú s mŕtvymi ľuďmi. Stanú sa vlastne živým hrobom.

Treba však dodať, že aj keď človek urobí chybu, aj keď sa vydá po zlej ceste, Boh ho neprestáva milovať. Ak človek príde, vyzná svoje pochybenie, pocíti silu odpustenia.

■ Dnes už vedci pripúšťajú, že obdobie vnútromaternicového vývinu dieťaťa je jedno z najdôležitejších. Čo najviac ovplyvňuje vývoj dieťaťa od prvej chvíle jeho zrodu?

Na to je zložitá odpoveď. Zhrnula by som to do jednej najdôležitejšej vety. Najhoršie je, ak dieťa nie je milované a rodičia mu dajú pocítiť, že ho nechceli a nechcú.

■ Môžu teda rodičia svojimi zásadnými postojmi pripraviť dieťaťu krajší život?

Každý, kto naučí druhého dodržiavať Desať Božích prikázaní, pripravuje mu nádherný život.

■ V tomto období si pripomenieme sviatok Zvestovania, ktorý veľmi úzko súvisí s našou témou. Čo vás na tomto sviatku najviac oslovuje?

Oznámenie Panne Márii, že počala, a hlavne, že potom túto radosť nesie v srdci a ide sa ubezpečiť k svojej príbuznej o veľkom zázraku, ktorý sa bude diať. Je to sviatok o veľkej dôvere v Boha a jeho plán.

za rozhovor ďakuje Dada Kolesárová

CampFest 2009

Pozývame vás na ďalší ročník hudobného festivalu Campfest 2009, ktorý sa uskutoční na ranči v Kráľovej Lehote 6. – 9. augusta 2009. V predstihu vám ponúkame cenník predplatného.

Vstupné na celý program:
do 20. apríla 2009 – 15 € (451,89 Sk) – pre prvých 500 prihlásených
do 20. mája 2009 – 18 € (542,27 Sk)
do 20. júna 2009 – 21 € (632,65 Sk)
do 20. júla 2009 – 25 € (753,15 Sk)
na mieste – 30 € (903,78 Sk)
Registračný poplatok zahŕňa vstup na program a kempingový poplatok. Pri hromadnom zakúpení 10-tich lístkov v predplatnom je 11. lístok zdarma.

Vstupné na jednotlivé dni:
Štvrtok – 5 € (150,63 Sk)
Piatok – 15 € (451,89 Sk)
Sobota – 17 € (512,14 Sk)

Zľavy (netýkajú sa cien v predplatnom)
Deti do 6 rokov – zdarma
Deti od 7 do 10 rokov – 3 € (90,38 Sk) (1 € – deň)
11 – 15 rokov – 20 € (602,52 Sk)
Dôchodcovia – 6 € (180,76 Sk) (2 € – deň)
ZŤP – zadarmo po preukázaní sa preukazom, sprievod – zľava 50%
Sprievod pre ZŤP na vozíku – vstup zdarma

Úhrada predplatného:
Zaplatenie poplatku peňažným poukazom typu H – 2. triedy; adresát: MPK – Slovensko, Pavlovičovo nám. 45, 080 01 Prešov.
Zaplatenie poplatku prevodom na účet: 1314732356/0200. Variabilný symbol: prvých 6 číslic vášho rodného čísla. Do poznámky napíšte meno a priezvisko.
Pri platbe za viac osôb stačí uviesť len meno osoby, ktorá platbu uskutočňuje. Na jej meno majú zaregistrované vstupenky všetci, za ktorých bola platba uskutočnená. Neplaťte vkladom na účet ani platbou cez bankomat (tieto platby nemožno identifikovať). Vstupenku kúpenú v predplatnom možno v prípade potreby (napr. ochorenia) previesť na inú osobu. Stačí, ak jej dáte svoj doklad o zaplatení (ústrižok poštovej poukážky alebo výpis z účtu) a prejde cez registráciu na vaše meno.

Kontakt: campfest@campfest.sk ■

Cirkev nás pozýva postaviť Krista na prvé miesto v našich životoch a v našich rodinách. Boh nás stvoril a skrze svätý krst nás adoptoval do svojej rodiny, aby sme sa stali jeho skutočnými synmi a dcérami. A ak zotrváme v jeho láske, Ježiš nám prisľúbil, že on sám a jeho Otec prídu, „urobia si príbytok" v nás (Jn 14, 23).

Dvere otvorené Bohu a blížnemu

Kimberly MURÍNOVÁ

Dnešná doba a kultúra sa viac a viac stáva pohanskou a nepriateľskou voči viere. Náš vzťah s Bohom sa odsúva kdesi do úzadia, až sa stane niečím, čo praktizujeme len jednu hodinu v týždni, ak vôbec. Pripomína mi to prípady ľudí, ktorí obetujú život za svoje deti, ale na staré kolená sú „odložení do zadnej izby". Osamelí prežívajú posledné roky svojho života a len príležitostne ich navštívi niektoré z detí. Aj náš Pán je často zamknutý „v zadnej izbe" nášho srdca. Nemáme čas sa s ním rozprávať, počúvať ho, milovať a nechať sa ním milovať. Jeho ľud, jeho rodina sa objaví len na veľké sviatky alebo vtedy, keď je v nejakej núdzi. A potom sa čudujeme, kde je ten život v hojnosti, plnosť pokoja a lásky, ktoré Kristus sľúbil svojim učeníkom. Prečo kresťanské rodiny zápasia s rozvodmi, potratmi, samovraždami a inými nešťastiami v porovnateľnom pomere ako ľudia zo sveta? Prečo v časoch, keď vlastníme toľko veľa, zostávajú naše srdcia prázdne a nešťastné?

Snímka: www.bmemf.org

Chlieb náš každodenný ...

Sme stvorení pre Boha, sme povolaní žiť v spoločenstve s ním. Naše telo potrebuje základné veci na prežitie – jedlo, vodu, vzduch. Podobne je to aj s našou dušou – potrebuje Boha. Ak ho zanedbáme alebo opustíme, neprijímame potravu nutnú pre našu dušu, je len prirodzené, že začneme trpieť hladom a smädom. Nakoniec vnútri „zomrieme". Svätí nám neúnavne hovoria, že kontakt s Bohom je dôležitejší ako samotné dýchanie. Ani na chvíľu by sme bez neho nevydržali!

Nestačí len veriť, že Boh existuje, alebo len byť pokrstený. To je len začiatok našej spásy, semeno, ktoré má rásť a prinášať ovocie intímneho stáleho vzťahu lásky. Preto blahej pamäti pápež Ján Pavol II. povedal, že našou prvoradou úlohou nie je organizovať akcie a projekty, ale viesť ľudí k hlbokému vnútornému vzťahu s Najsvätejšou Trojicou. Takto sa prihováral kňazom, ale jeho výrok sa dá aplikovať aj na rodičov, pretože oni sú prví učitelia viery pre svoje deti. Jedlo, oblečenie, vzdelanie sú dôležité, ale nie prvoradé. Majú nás viesť k jedinej opravdivej a trvácej radosti, ktorou je život s Bohom.

Možno sa priateľstvo s Bohom javí príliš abstraktné, no je veľmi podobné priateľstvu s druhou osobou. Keď niekoho milujeme, trávime s ním čas, kedykoľvek to je možné. Ako to môžeme robiť s Bohom? Cez modlitbu. Modlitba je živý vzťah Božích detí s Bohom, stretnutie, komunikácia s ním. Sv. Pavol hovorí, že modlitba by mala byť „bez prestania", aby nebola v mojom dni ani chvíľka, keď nepamätám na to, že som v Božej prítomnosti, alebo keď ho nemilujem cez svoje slová a skutky.

V praxi rodičia pestujú tento vzťah s Bohom vo svojich rodinách tým, že vymedzia určitý čas na modlitbu každodennú i na jednotlivé dni v týždni. Dobrým štartom je určenie miesta na domácu modlitbu. Môžeme pripraviť malý oltár v tichšej časti domu s ikonou a Bibliou – miesto, kde sa môžeme spolu stretávať s Bohom. Tam sa môže ráno začínať náš rozhovor, keď ďakujeme za nový deň, pozveme ho, aby bol s nami, poprosíme o pomoc a ochranu, aby sme svoj deň žili dobre. Potom mu načúvame čítaním úryvku zo Svätého písma a chvíľu zotrváme v tichu. Počas dňa naša modlitba pokračuje. Niekedy to môže byť „formálnym" spôsobom – krátkou modlitbou, znamením kríža, keď prechádzame popri chráme, alebo krátkou návštevou chrámu. Ale aj pri tých najobyčajnejších veciach (v autobuse či v dlhom rade v obchode) ho môžeme stále navštíviť v našom srdci, klaňať sa mu a hovoriť, že ho milujeme, rozprávať mu o tom, čo sme zažili.

Oficiálne texty *Ef 5, 25 – 33*

Človek je stvorený na obraz a podobu Boha, aby žil v spojení s ním. Ani ateizmus, ani agnosticizmus, ani náboženský indiferentizmus nie sú prirodzenými stavmi človeka a nemôžu byť definitívnymi stavmi pre spoločnosť. My ľudia sme vo svojej podstate spätí s Bohom, ako je dom spätý s architektom, ktorý ho vytvoril. Bolestivé následky našich hriechov môžu tento horizont zatemniť, ale skôr či neskôr zatúžime po dome a láske nebeského Otca. Stáva sa nám to, čo márnotratnému synovi z podobenstva: neprestal byť synom, keď odišiel z otcovského domu, a preto napriek všetkým poblúdeniam nakoniec pocítil neodolateľnú túžbu vrátiť sa. V skutočnosti všetci ľudia vždy cítia nostalgiu po Bohu a majú rovnakú skúsenosť ako svätý Augustín, hoci ju nevedia vyjadriť s rovnakou silou a krásou ako on: „Stvoril si nás pre seba, Pane, a nespokojné je naše srdce, kým nespočinie v tebe" (Vyznania 1, 1).

Vedomá si tejto skutočnosti umiestňuje kresťanská rodina Boha do horizontu života svojich detí od prvých chvíľ ich vedomého jestvovania. Je to prostredie, v ktorom dýchajú a ktoré nimi preniká. To im pomáha objavovať a prijímať Boha, Ježiša Krista, Ducha Svätého a Cirkev. V plnej súdržnosti už v okamihu narodenia rodičia žiadajú Cirkev o krst pre deti a s radosťou ich prinášajú, aby prijali obmytie krstnou vodou. Ďalej ich sprevádzajú pri príprave na prvé sväté prijímanie a birmovanie, prihlasujú ich na farskú katechézu a hľadajú pre ne školu, kde by sa najlepšie naučili katolíckemu náboženstvu.

Pravá kresťanská výchova detí sa však neobmedzuje na zaradenie Boha medzi dôležité veci v ich živote, ale Boha umiestňuje do stredu ich života tak, aby všetky ostatné činnosti a skutočnosti – rozum, city, sloboda, práca, oddych, bolesť, choroba, radosti, materiálne dobrá, kultúra, jedným slovom všetko – boli formované a riadené Božou láskou. Deti si musia navyknúť pred každým skutkom alebo rozhodnutím rozmýšľať takto: „Čo chce Boh, aby som teraz urobil alebo prestal robiť?" Ježiš Kristus potvrdil vieru a presvedčenie veriacich Starého zákona o tom, čo pokladali za „veľké prikázanie", keď učiteľovi zákona odpovedal, že „prvé prikázanie je toto: milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou, celou svojou silou" (pozri Mk 12, 28; Lk 10, 25; Mt 22, 36 n.).

Výchovu k sústredeniu sa na lásku k Bohu uskutočňujú rodičia, a to hlavne v realite každodenného života: v rodinnej modlitbe pred jedlom a po jedle, v povzbudzovaní detí do vďačnosti Bohu za prijaté dary, v utiekaní sa k nemu vo chvíľach akýchkoľvek bolestí, v účasti na nedeľnej omši, v sprevádzaní ich pri pristupovaní k sviatosti zmierenia atď.

Otázkou učiteľa zákona bolo, ktoré je prvé prikázanie. No Ježiš pri odpovedi dodal: „Druhé je mu podobné: miluj svojho blížneho ako seba samého." Teda láska k blížnemu je jeho prikázaním a charakteristickým znakom jeho učeníkov. Svätý Ján urobil nevtieravý psychologický záver: „Veď kto nemiluje brata, ktorého vidí, nemôže milovať Boha, ktorého nevidí" (1 Jn 4, 20).

Rodičia musia pomáhať svojim deťom objavovať blížneho, predovšetkým núdzneho, a poskytovať malé, ale neprestajné služby: deliť sa so svojimi súrodencami o hračky a darčeky, pomáhať menším, dávať almužnu chudobným na ulici, navštevovať chorých príbuzných, sprevádzať starých rodičov a poskytovať im drobné služby, akceptovať ľudí, prehliadať a odpúšťať im každodenné malé chyby a prehrešky atď. Tieto veci, ktoré sa opakujú znova a znova, formujú povahu detí a pomáhajú im osvojovať si dobré návyky umožňujúce čeliť životu predsudkov prostredníctvom lásky k druhým, a tak ich robia schopnými vytvárať novú spoločnosť. ■

Pár príkladov: V našej práci alebo pri školských povinnostiach prosme o múdrosť a silu. Snažme sa vykonať každý skutok s úmyslom urobiť tento svet krajším a získať veľký poklad v nebi. Vo voľnom čase a pri hre sa radujme v Pánovi, učme sa spolu s deťmi žasnúť nad krásou stvorenia a všetkými dobrami, ktoré Stvoriteľ rozsieva po svete. Ak máme „dobrý" deň, ďakujme mu a podeľme sa o naše dary alebo poslúžme núdznym. Ak je náš deň „utrpením" plným bolesti, choroby, nespravodlivosti, pamätajme na to, že aj Kristus trpel, aby nás vykúpil. Obetujme náš kríž v zjednotení s Ukrižovaným, aby ho on mohol použiť na záchranu duší. Obracajme sa naňho s našimi obavami, problémami, otázkami aj s problémami, ktoré trápia svet. On je riešením. Keď je v daný deň veľký sviatok či nedeľa, slávme ho, ozdobme náš „oltár" kvetom, choďme spoločne na svätú liturgiu a obetujme Bohu pár minút modlitby a odpočinku navyše. Nakoniec rodina zhromaždená okolo oltára modlitbou uzatvára deň. Každý má možnosť vyznať hriech, prosiť od Pána odpustenie, uzdravenie a silu nepadnúť znova. Aj tu ďakujeme za všetko prijaté požehnanie, prosíme o potrebné milosti. Pridajme modlitbu ruženca, aby sme zaspávali s Bohom v našej mysli a v srdci.

Možno to vyzerá namáhavo. V skutočnosti je modlitba veľmi jednoduchá. Sv. Terézia z Avily hovorí o modlitbe ako o „trávení času v prítomnosti niekoho, kto nás miluje". Vyžaduje to však odhodlanie. Uvádzajme ju do našich rodín postupne, krok za krokom. Praktizujme ju, kým sa nestane pre nás zvykom, presne tak, ako keď učíme svoje deti viazať si topánky alebo čistiť zuby. A popri opakovaní je osobný príklad absolútne nevyhnutný. Naše deti nás musia vidieť modliť sa a musíme sa modliť aj spolu s nimi. Prieskumy ukazujú, že hlavným ukazovateľom toho, či si dieťa zachová vieru, je, či sa jeho rodičia (a zvlášť otec) modlili a praktizovali svoju vieru spolu s ním.

Začnime sa modliť v našich rodinách!

VI ENCUENTRO MUNDIAL DE LAS FAMILIAS
MÉXICO 2009

Kto sú vaši blížni?

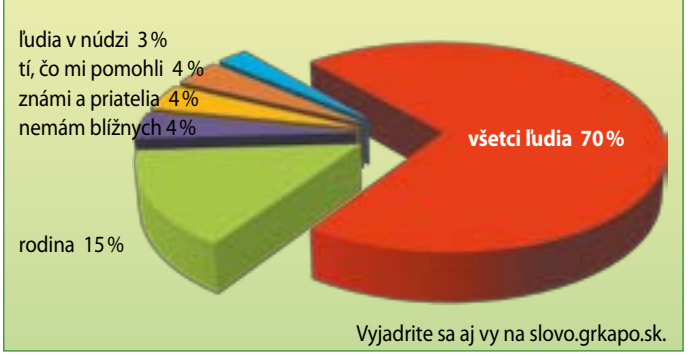

Vyjadrite sa aj vy na slovo.grkapo.sk.

Otázky „na telo"

Chápem, aký dôležitý je neustály kontakt s Bohom?

Mám vyhradený čas na každodennú modlitbu, osobnú i spoločnú s rodinou? Ak nie, akým spôsobom si začnem vytvárať čas na modlitbu a ako ju zaradím do svojho dňa?

Považujem modlitbu len za ďalšiu povinnosť alebo je to čas, ktorý strávim v prítomnosti niekoho, kto ma miluje?

Uvedomujem si, že modlitba je tá najdôležitejšia vec, ktorú môžem v tomto živote svoje dieťa naučiť, že je to cesta, ako sa môže stretnúť s Bohom – zdrojom všetkého dobra a darcom každého daru? ■

„Vďačím za svoj život pánovi Kolenkovi a pánovi biskupovi Gojdičovi.“ (Marianna Spitzerová--Zachová)

Ocenený titulom

Stanislav GÁBOR

„Viete, keď počujem gréckokatolícku liturgiu, tisnú sa mi slzy do očí,“ začína náš rozhovor dnes už takmer osemdesiatročná pani Marianna Spitzerová-Zachová, pôvodom zo židovskej rodiny z Popradu. Od roku 1968 žije v Braunschweigu v Nemecku, kam emigrovala.

Životný príbeh pani Zachovej je príbehom zachráneného dievčaťa, ktorému pomohli gréckokatolíci. Všetko sa začalo v Poprade, kde jej otec spolu s bratom vlastnili obchod s potravinami. Od roku 1933 u nich pracoval mladý predavač Vojtech Kolenka (1903 – 1989). Vojtech sa narodil v Giraltovciach v hlboko veriacej gréckokatolíckej rodine. Rodina sa neskôr presťahovala do Prešova. Mladý Béla ako chlapec miništroval otcovi biskupovi Pavlovi.

Keď prišla arizácia, Spitzerovci sa s Vojtechom Kolenkom dohodli, že sa stane „árijským majiteľom“ ich obchodu. Mladý obchodník však nepodľahol pokušeniu mamony a rýchleho nepoctivého zbohatnutia, ale naďalej sa správal k bratom Spitzerovcom ako k skutočným vlastníkom obchodu.

Na základe potvrdenia pána Kolenku, že jeho „židovskí zamestnanci“ sú potrební na dennú prevádzku obchodu, bola Spitzerovcom udelená špeciálna výnimka, ktorá ich zachránila pred transportom na istú smrť. V tom čase sa rodina Spitzerovcov dala pokrstiť u gréckokatolíckeho kňaza Petra Dudinského v Ihľanoch (ocenený cenou Spravodlivý medzi národmi v roku 1992).

Vojtech Kolenka osobne poznal blahoslaveného biskupa Gojdiča (ocenený cenou Spravodlivý medzi národmi v roku 2008) a zariadil stretnutie Marianninho otca s vladykom Pavlom. Vladyka do prípadu zainteresoval gréckokatolíckeho kňaza Jána Krličku, ktorému sa vďaka dobrým kontaktom na najvyšších miestach v Bratislave podarilo vybaviť pre bratov Spitzerovcov tzv. prezidentskú výnimku.

Marianna sa spolu so svojou sestrou mohla uchýliť do gréckokatolíckeho internátu na Francisciho ulici v Prešove, ktorý viedli sestry baziliánky až do roku 1944. Marianna študovala u sestričiek v Ústave Sancta Mária a jej sestra Zuzka na Gréckokatolíckom ruskom gymnáziu.

A ako si spomína na vladyku Pavla?

„Viete, otec biskup Gojdič bol svätý človek, na všetkých tak pôsobil. Keď bolo vysvedčenie, prišiel k nám do internátu a rozdával sväté obrázky. Kto mal veľmi dobré známky, dostal obrázok s jeho venovaním; kto mal horšie, tak menší obrázok s podpisom a kto mal veľmi slabé, tak len malý obrázok bez podpisu.“

Situácia sa rapídne zhoršila v auguste 1944, keď vypuklo SNP a Slovensko obsadili Nemci. Rodina Spitzerovcov sa začala ukrývať v lesoch v Nízkych Tatrách. Marianniných starých rodičov (Karola a Malvínu Scheiberovcov) ukryl Vojtech Kolenka u svojej netere Ety Gläselovej vo Švábovciach, neskôr v sanatóriu v Kvetnici pri Poprade.

Osem členov spitzerovskej rodiny sa po potlačení antifašistického povstania ukrylo v Nízkych Tatrách, v dvoch horárňach na pôjde. Vojtech Kolenka im tam posielal potrebné veci na prežitie. Na Silvestra roku 1944 Nemci prehľadali obe horárne, no nikoho nenašli. Na druhý deň ráno sa vrátili a horárne podpálili. Spitzerovcom sa však podarilo krátko predtým utiecť do hlbokého lesa. Štyri týždne sa skrývali pod stanom s malou zásobou potravín. Oslobodení boli v januári 1945, keď prišiel front do Popradu. Po vojne sa celá rodina Spitzerovcov znova stretla. Bratia Spitzerovci obnovili obchod a z Vojtecha Kolenku urobili svojho obchodného partnera.

„Vojtech Kolenka bol nesmierne šľachetný a obetavý človek. Ja ho stále považujem za svojho druhého otca... Viete, keď som prežila holokaust, najprv som mala veľké výčitky, že ja žijem, a mnohí iní zomreli v koncentračných táboroch. Postupne som však pochopila, že to nebola náhoda, že Boh ma nechal na tejto zemi...“ Pani Marianna vo svojom živote objavila Božiu lásku a konkrétnu pomoc Cirkvi, našla vieru v Boha zjaveného v Ježišovi Kristovi a dnes je aktívnou katolíčkou. ■

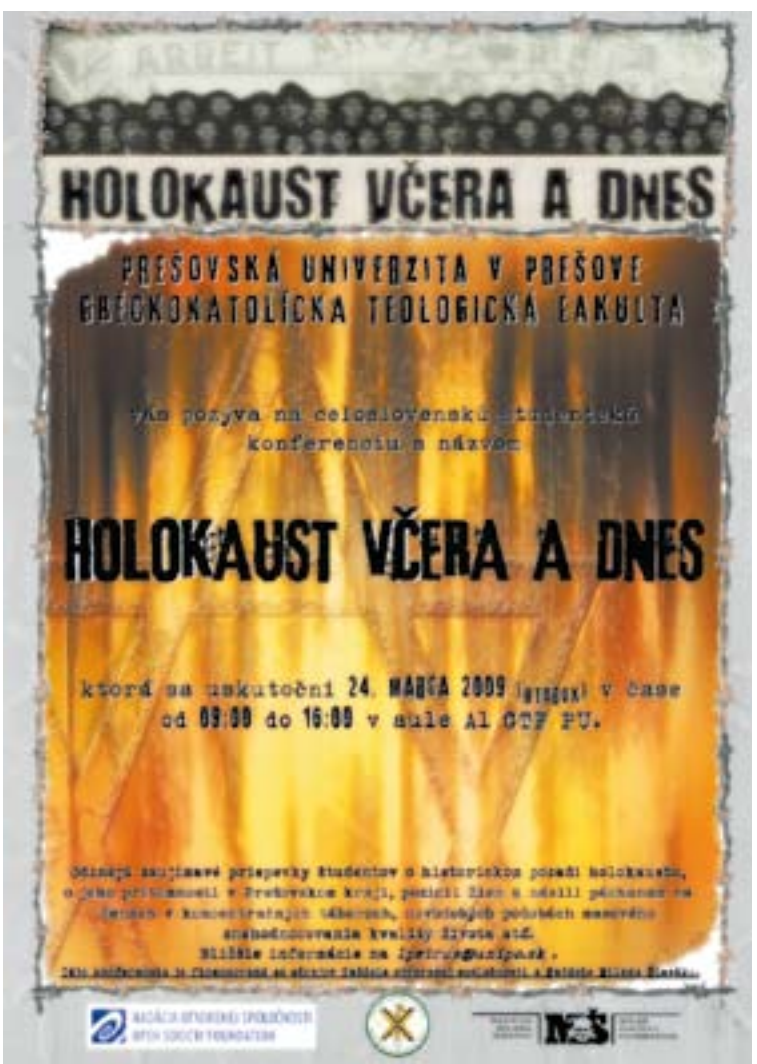

PONDELOK 16. marec

Mučeníci Sabinus a Papas

Čítania: Mt 13, 10 – 23, zač. 51; Flp 2, 5 – 11, zač. 240

Zmýšľajte tak ako Kristus Ježiš... (Flp 2, 5 – 7)

Isto si aj ty videl, ako sa delí spoločnosť. Stačí mať známych, lepšie postavenie...
Človek. Akú má vlastne cenu? Ježiš má božskú prirodzenosť, nepridŕža sa rovnosti s Bohom, zriekol sa seba samého, Boh sa stal človekom. Nepotreboval sa narodiť do paláca, nemusel mať za sebou niekoho, nepotreboval viac peňazí a vecí ako ostatní rovesníci. Sám život je najväčším Božím darom.
Osoba človeka – byť a nie mať. Pozri sa teraz na toho, kto je pri tebe – nie je o nič väčší ani menší od teba.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti za odpustenie hriechov – s. 164 (302)

UTOROK 17. marec

Prepodobný Alexej

Čítania: Mt 13, 24 – 30. 36b – 43, zač. 52. a 54; 1 Kor 1, 18 – 31, zač. 125

Ale kým ľudia spali, prišiel jeho nepriateľ... (Mt 13, 25)

Technika a odbornosť vo všetkých odvetviach rýchlo stúpa: prenatálna diagnostika, laserové operácie, mikrosvet počítačov, atómy, quarky. Zdokonaľujeme sa. A predsa sa rodiny rozbíjajú, manželia rozvádzajú, susedia súdia. Izolovanosť, nezávislosť, sloboda – samota, nepochopenie, rozluka.
Nepriateľ seje. Nespime! Včas ho odhaľme. Je v tvojich rukách zmeniť aspoň to svoje pole.

Liturgia: Každ. antifóny. Menlivé časti Spolutrpiacej – s. 156 (247)

STREDA 18. marec

Arcibiskup Cyril

Čítania: na Liturgii sv. Jána Zlatoústeho: Mt 9, 18 – 26, zač. 32; Gal 5, 22 – 6, 2, zač. 213; na VPD: Gn 9, 18 – 10, 1; Prís 12, 23 – 13, 9

Ak žijeme v Duchu, podľa Ducha aj konajme. (Gal 5, 25a)

Byť bez Božieho Ducha = byť nositeľom smrti! Ako veľmi nám dnes chýba Boží Duch. Neláska, plač, kríza, nepokoje, súdy, pohŕdanie a výsmech, neprajnosť a zlorečenie, konzumizmus, hýrenie. Stačí si zapnúť televízne noviny a smrť sa nám sama prihovára. Boží Duch je však darca života. Je svetlom pre lásku. Pozvi ho už dnes, aby svet uvidel svetlo života.

Liturgia: Služba vopred posvätených darov. Zdržanl. od mäsa.

ŠTVRTOK 19. marec

Mučeníci Chryzant a Dária

Čítania: Mt 25, 14 – 30, zač. 105; Gal 2, 16 – 20, zač. 203

... dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom... (Mt 25, 21b)

Som vlastníkom talentov, ktoré mi dal Boh. Čo s nimi urobím? Ako ich použijem? Nezakopem ich aj ja?
Si zodpovedný nielen za seba. Boh ťa obdaroval mnohými darmi pre službu iným. Maj dobré slovo k chorému, neodbi bez slova žobráka, nepozeraj len na svoje záujmy. Zveľaďuj lásku, milosrdenstvo, odpustenie, radosť, pokoj. Rozmnožuj talenty. Odmena ťa už čaká.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti Krížu – s. 159 (195)

PIATOK 20. marec

Mučeníci z Kláštora sv. Sávu

Čítania: na Liturgii sv. Jána Zlatoústeho: Mt 25, 1 – 13, zač. 104; 2 Tim 3, 10 – 15, zač. 296; na VPD: Gn 12, 1 – 7; Prís, 14, 15 – 26

Dajte nám zo svojho oleja, lebo naše lampy hasnú. (Mt 25, 8b)

Desať lámp. Každá určená na svetlo. A predsa nie každá dáva svetlo. Olejová lampa – opracovaná hlina, vypálená slnkom alebo ohňom. Hlinená nádoba – to som ja. Ale aj ty. Možno celkom malá alebo dosť veľká, stará, niekde obitá, ošúchaná. Alebo novučičká. Dôležité je to, čo je v nej. Čo nesieš vo svojej lampe života? Svietiš? Si pripravený?

Liturgia: Služba vopred posvätených darov. Zdržanlivosť od mäsa.

SOBOTA 21. marec

Zádušná sobota. Prepodobný Jakub Vyznávač

Čítania: Mk 7, 31 – 37, zač. 31; Hebr 6, 9 – 12, zač. 313 (radové); Jn 5, 24 – 30, zač. 16; 1 Kor 15, 47 – 57, zač. 163 (zosnulým)

„Effeta", čo znamená: „Otvor sa!" (Mk 7, 34b)

Effeta! Otvor sa! Vplyv ducha tohto sveta nás stále viac vťahuje do izolovanosti. Stávame sa najprv nemými – nevydávame svedectvo kresťanského života, neskôr hluchými na potreby bratov a sestier, na Božie slovo a Boha.
Effeta! Veľmi potrebujem počuť tieto slová. Aj naše deti potrebujú vidieť a počuť Boha v nás. Maj otvorené uši a ohlasuj Krista.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti za zosnulých. Panychída – s. 162 (308)

NEDEĽA 22. marec

Štvrtá pôstna nedeľa. Prep. Ján Klimak. Hieromučeník Bazil

Čítania: Mk 9, 17 – 31, zač. 40; Hebr 6, 13 – 20, zač. 314

On im povedal: „Tento druh nemožno vyhnať ničím, iba modlitbou. (Mk 9, 29)

Modlitba. Mám na ňu čas? Je to také dôležité? Ráno – nestíham, možno len „strelím" nejaké to slovo po Bohu, aby som mal lepší pocit a splnil si povinnosť. Cez deň – moja myseľ je preplnená informáciami a povinnosťami. Nemám čas sa zastaviť. Poobede – aj rodina potrebuje svoje, musím sa o ňu postarať. Večer – už som unavený a ledva pozerám na televíziu. Ospravedlnenie – nevládzem, urobím to zajtra. Veľmi často si neuvedomujem silu modlitby. Pán káže v Božom slove o posadnutosti a o sile modlitby túto posadnutosť odstrániť. Ako otec sa zamýšľam nad tým, ako chrániť svoje deti, manželku a samého seba od vplyvu zlého. Viem deti chrániť pred zimou, teplom. Ale dokážem ovplyvniť pôsobenie zlého v škole, na ulici, v TV, v rozhlase? Ako mám pripraviť svoju rodinu na tento neviditeľný boj? Uvedomujem si, že existuje mnoho závislostí od televízie, počítačových hier, automatov, drog, alkoholu, fajčenia, porna, tzv. erotiky... Pred tým všetkým chcem svoju rodinu chrániť. Dá sa to bez modlitby? „Tento druh nemožno vyhnať ničím, iba modlitbou." Na inom mieste Pán Ježiš hovorí ešte o jednom prostriedku, veľmi aktuálnom pre toto obdobie: modlitba a pôst. Využi čas pôstu aj ty.

Liturgia: Hlas 4. Evanjelium na utierni prvé. Predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Tropár štvrtého hlasu. Sláva: I teraz: kondák zo 4. pôstnej nedele, ostatné menlivé časti z hlasu – s. 147 (212)

Každé voľby prinášajú snahu mnohých vyjadriť sa k nim. Množia sa komentáre a novinári vyzvedajú, kto koho bude voliť.

Aj Cirkev pozná inštitút volieb.

Snímka: www.prepozitura.sk

Schizofrénia kresťanského voliča

Juraj GRADOŠ

Ani tento rok nie je ohľadom volieb výnimkou. Otázka, koho by ste volili, rezonuje v rádiu, televízii i na stránkach novín. A čím vyššie postavená osobnosť sa vyjadrí, tým sa spôsobí väčší rozruch. A tým väčší má novinár „úlovok“. Už dávno sa skončila doba, keď novinári prinášali pravdu za každých okolností. Všetko sa stalo relatívnym a na prvom mieste je u väčšiny novinárov biznis. Buď dobrovoľne, alebo aj nie. Veď aj oni sú živiteľmi rodín a len to, čo má veľkú čítanosť, počúvanosť či sledovanosť im zabezpečí finančné odmeny.

Dobrým terčom je – ako vždy – Cirkev. Ak na otázku odpovie, komentuje sa to ako miešanie sa Cirkvi do politiky. Ak nie, Cirkev sa nezaujíma o spoločnosť a voľby. Stále sa nájde dôvod, prečo je ona tá zlá. Tento záujem kresťana o postoj Cirkvi je zrejmý. Košický arcibiskup Alojz Tkáč vie, že „ veriaci občania zväčša očakávajú vyjadrenie biskupov ku kandidátom na prezidenta“. Aký má však mať Cirkev postoj? Cirkev doteraz voličom oficiálne pred voľbami vždy hovorila, aby volili kandidátov vyznávajúcich kresťanské hodnoty.

Niektorí si však myslia, že ak to nejde, treba voliť menšie zlo, aby sa zabránilo tomu horšiemu.

Osobne si myslím, že to nie je správny postoj. A tobôž nie postoj vhodný pre kresťana. Ak by takéto vyjadrenie zaznelo z úst cirkevného predstaviteľa, bola by to výzva k schizofrénii kresťanstva, k jeho rozpadu. Kresťan sa predsa nemôže postaviť za žiadne zlo, ani za to najmenšie. Každé zlo je proti Bohu. Apoštol Pavol napísal: „Nie je to potom tak, ako o nás potupne rozširujú a ako niektorí tvrdia, že hovoríme: ‚Robme zlo, aby vzišlo dobro'? Ich odsúdenie je spravodlivé.“ (Rim 3, 8)

Kresťan teda nemôže vedome voliť zlo v žiadnej jeho podobe. Každé zlo má tendenciu rásť a spájať sa s ešte väčším zlom. Voliť osobu prezidenta, o ktorom viem, že podporuje hodnoty v rozpore s kresťanskou morálkou, teda v rozpore s Bohom, znamená súhlasiť s jeho postojom. A to je de facto postavenie sa proti Bohu, teda hriech.

Často sa človek musí učiť na svojich vlastných chybách. V roku 1939 sme ako národ zlyhali. Vybrali sme si istú samostatnosť v tieni impéria, ktoré popieralo Boha vraždením, morálkou ... Ťažko nájsť adekvátne ospravedlnenie. Nakoniec sme museli robiť to, čo od nás Hitler žiadal – deportovať desaťtisíce občanov do koncentračných táborov, vyznamenávať vojakov, ktorí zabíjali naše deti, ženy i starcov v plameňoch vypálených dedín. Slováci volili menšie zlo.

A keď nás v roku 1948 Česi prevalcovali svojou komunistickou ideológiou, boli sme ticho. Začalo sa prenasledovanie a čistky. Naša cirkev bola postavená mimo zákona už dávno predtým, než sa uskutočnil známy „sobor“ v Prešove. A výsledok nášho ticha? Mŕtvi biskupi, kňazi, rehoľníčky i obyčajní veriaci. A o útlaku a biede pre povinné kontigenty ani nehovorím. Len si treba spomenúť. A podobných príkladov by bolo mnoho.

Keby naši kňazi volili menšie zlo, stali by sa pravoslávnymi. Boli by v pokoji so svojimi rodinami a mohli by naďalej slúžiť svojim veriacim. Oni sa však principiálne postavili na stranu dobra. A výsledok? Cez bolesť, utrpenie a často aj smrť prišlo vzkriesenie našej cirkvi a jej obroda.

Možno si aj tak myslíte, že je správne voliť menšie zlo. A svedčí o tom zloženie nášho parlamentu. Možno je tento pokus márnym výkrikom a skôr sa niektorí kresťania postavia proti nemu. Ja si však myslím, ba som presvedčený, že treba o tom hovoriť. Lebo inak žijeme v schizofrénii. Niekde žijeme podľa Krista, inde jasne proti nemu. S apoštolom Pavlom sa však pýtam: „Je Kristus rozdelený?“ A jeho odpoveď? „...slovo kríža je bláznovstvom pre tých čo idú do záhuby, ale pre tých, čo sú na ceste spásy, teda pre nás, je Božou mocou.“ (1 Kor, 1 – 13a.18) Slovo kríža, Božie slovo, nás vyzýva k tomu, aby sme prestali voliť zlo, hoc ako múdre, a bláznivo volili dobro, akokoľvek beznádejné. Boh sa nikdy nebude pýtať, kto bol zvolený. Bude sa pýtať, či aj nad volebnou urnou bol každý z nás kresťanom. Bude ho zaujímať to najlepšie svedomie, podľa ktorého odovzdáme svoj hlas. ■

PONDELOK 23. marec

Predpr. Zvestovania. Prep. mučeník Nikón a jeho učeníci

Čítania: Lk 6, 31 –36, zač. 26; Rim 12, 1 – 3, zač. 108

Ako chcete, aby ľudia robili vám, tak robte aj vy im! (Lk 6, 31)

Mal problém so zaťom. Opýtal som sa: „Aj sa zaňho modlíte?" Odpovedal: „Za neho sa modliť nebudem!" Vyhovieť niekomu, vyjsť mu v ústrety, prejaviť dobrú vôľu, poradiť, pomôcť... A to len tak? A prečo? Nič z toho nemám. Heslo: oko za oko, zub za zub, ktoré vládne svetom, je zákonom Starého zákona. Bez dobrovoľnej, obetavej lásky, hoci aj s najmodernejšou technikou nekráčame dopredu, ale späť.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny. Tropár a kondák z Predpraz-denstva. Ostatné Bohorodičke (zo stredy) – s. 367, 157 (192, 302)

UTOROK 24. marec

Prepodobný Zachariáš

Čítania: Lk 6, 24 – 30, zač. 25; Ef 4, 14 – 17, zač. 225

Ale beda vám, boháči, lebo už máte svoju útechu! (Lk 6, 24)

Určite ani vám neušla ponuka vyhrať milión eur. Splatil by som si dlhy, kúpil auto, zabezpečil si lepšie bývanie, pomohol by som súrodencom, deti by sa mali lepšie... To by mi už konečne stačilo. Pekné. Ale keby som skutočne vyhral, bolo by to tak?! „Beda vám, boháči, lebo už máte svoju útechu!" Sú tieto veci skutočnou útechou? Auto sa rozbije, peniaze stratia na hodnote, majetok zostarne... A znova som smädný. Hľadaj útechu v Bohu.

Liturgia: Každ. antifóny. Menl. časti za odp. hriechov – s. 164 (303)

STREDA 25. marec

Zvestovanie Presvätej Bohorodičke

Čítania: Lk 1, 24 – 38, zač. 3; Hebr 2, 11 – 18, zač. 306

„Neboj sa, Mária, našla si milosť u Boha." (Lk 1, 30)

Radostná zvesť. Každého poteší, ak počuje niečo radostné, čo vlieva život do jeho vnútra. Potom akoby sa človek vznášal. Denne prijímame informácie, no často nejde o radostné posolstvá. Vojny, nepokoje, havárie... Nič o nádeji, živote.
Neboj sa, ja aj ty sme našli milosť u Boha. Ježiš chce svojím radostným posolstvom denne osvetľovať a premieňať náš život. Čítaj denne Božie slovo.

Liturgia: Liturgia sv. Jána Zlatoústeho s večierňou. Namiesto Dostojno jesť sa spieva Zvelebuj a deviaty irmos z utierne sviatku. Myrovanie. Prikázaný sviatok. Voľnica – s. 367 (289)

ŠTVRTOK 26. marec

Zakonč. sviatku Zvestovania. Zhromažd. k arch. Gabrielovi

Čítania: Lk 13, 1 – 9, zač. 70; Ef 4, 25 – 32, zač. 227

Vytni ho! Načo ešte aj zem vyčerpáva? (Lk 13, 7b)

„Načo ešte aj zem vyčerpáva." Dosť tvrdé slová, ak je to o mne. Strom bez ovocia je nanič – neplní poslanie. Boh nám dáva úlohu, pre ktorú nás povolal. Som ochotný hľadať Boží plán pre seba, pre môj život, pre život mojej rodiny?
„Nechaj ho ešte tento rok. Možno nabudúce prinesie ovocie. Ak nie, potom ho vytneš." Nechcem byť neplodný figovník. A ty?

Liturgia: Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti zo Zvestovania a archanjelovi Gabrielovi – s. 369 (289, 191)

PIATOK 27. marec

Prepodobná Matróna

Čítania: na Liturgii sv. Jána Zlatoústeho: Lk 12, 42 – 48, zač. 68; 2 Kor 5, 10 – 15, zač. 179; na VPD: Gn 22, 1 – 18; Prís 17, 17 – 18, 5

Kto mnoho dostal, od toho sa bude mnoho požadovať, a komu veľa zverili, od toho budú viac žiadať. (Lk 12, 48)

Eucharistia je zdrojom nekonečných Božích milostí. „Kto mnoho dostal, od toho sa bude mnoho požadovať..." Menim svoj život navonok? Premieňam to úžasné dobro na skutky lásky? Keď prichádzam posilnený Ježišovým telom a krvou, stávam sa požehnaním pre bratov a sestry okolo mňa? Dovolím Pánovi premieňať moje vnútro? Mnoho si dostal, tak dávaj!

Liturgia: Služba vopred posvätených darov. Zdržanl. od mäsa.

SOBOTA 28. marec

Akatistová sobota. Prep. Hilarión Nový a Štefan Divotvorca

Čítania: Mk 8, 27 – 31, zač. 35; Hebr 9, 24 – 28, zač. 322 (radové); Lk 10, 38 – 42; 11, 27 – 28, zač. 54; Hebr 9, 1 – 7, zač. 320 (Bohorod.)

On sa však teraz na konci vekov zjavil raz navždy, aby obetovaním seba zničil hriech. (Hebr 9, 26b)

Keď padol v boji nejaký kráľ alebo cisár, vojna bola prehratá. Božie slovo nám dnes pripomína jedno veľké víťazstvo. Padol úhlavný nepriateľ. Ježiš obetovaním seba zničil hriech. Víťaz je jasný: Ježiš. Porazený je tiež jasný: diabol. No aj napriek svojej prehre chodí po svete a klame ľudí, že má moc. Nenechajme sa klamať, spoznávajme skutočného víťaza!

Liturgia: Na liturgii sv. Jána Zlatoústeho predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Menlivé časti z Akatistovej soboty alebo sviatku Zvestovania – s. 213 (289)

NEDEĽA 29. marec

Piata pôstna nedeľa. Prep. Mária Egyptská. Prep. Marek

Čítania: Mk 10, 32b – 45, zač. 47; Hebr 9, 11 – 14, zač. 321b (radové); Lk 7, 36 – 50, zač. 33; Gal 3, 23 – 29, zač. 208a (Márii Eg.)

Všetci, čo ste pokrstení v Kristovi, Krista ste si obliekli. (Gal 3, 27)

Čím sme starší, tým viac túžime poznať minulosť, život svojich predkov, genealógiu svojho rodu, ľudí, ktorí ovplyvnili náš život, myslenie, konanie, názory... Mnohí takto hľadajú a chceli by odhaliť nejakého slávneho predka, s ktorým by sa mohli pochváliť: mojím predkom bol gróf, kráľ, vedec, významný človek... Môj rod je slávny. Korene našej rodiny siahajú do 17. storočia. Až potiaľ sa mi podarilo vypátrať, odkiaľ vlastne som. Spleť prežitých životov, zanechaných odkazov, spleť mnohých životných rozhodnutí. Do svojej genealógie si tiež zapíš toto: Boh urobil jedno rozhodnutie pre teba – rozhodnutie, ktoré nikdy nevezme späť a ktoré ovplyvnilo celý tvoj ďalší život – urobil ťa Božím synom, dcérou. Môže byť ešte niečo viac? Byť Božím synom, byť Božou dcérou. Aký máme teraz nádherný a slávny rod – božskosť, nesmrteľnosť, po ktorej mnohí túžili a túžia! Si dedič Božieho, nie pozemského kráľovstva. Nezabudni na tento dar. Buď verný svojmu rodu! „Lebo všetci, čo ste pokrstení v Kristovi, Krista ste si obliekli."

Liturgia: Hlas 5. Evanjelium na utierni druhé. Predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Tropár piateho hlasu. Sláva: kondák z 5. pôstnej nedele, prokimen, aleluja a pričasten z hlasu – s. 148, 214 (187, 202)

Peter Jakub

Namiesto zatýkania hlásanie slova

Jeremy

Šavol plakal. Všetko sa obrátilo hore nohami. Z bláznovstva sa stala pravda a z pravdy bláznovstvo. Po chvíli sa pokúsil vstať. Nebolo to ľahké. „Podajte mi ruku," poprosil. Niekto sa ho dotkol a vzal ho za ruku. Usmial sa. Zdalo sa mu to groteskné – z učiteľa, ktorý mal viesť, sa stal ten, čo je vedený. Ten, čo vedel všetko, nevie, aký bude jeho ďalší krok. Jeho srdce začala napĺňať pokora. Tá hodina, čo ho delila od Damasku, bola dlhá, veľmi dlhá.

Izba v Júdovom dome na Rovnej ulici v Damasku, kde bol ubytovaný, bola jednoduchá. On to však nevnímal. Bol slepý už tri dni. Tri dni nejedol ani nepil. Zoslabol. Celý ten čas prosil Boha o odpustenie. Učil sa. Konečne sa učil. Toto bola Božia škola a on v nej poslušne sedel a vnímal. Nestrácal čas jedlom. Musel byť tu – len on a Boh.

Jeho meditáciu narušil zvuk otvárajúcich sa dvier.

„Kto je tam?" spýtal sa. „Nevyrušujte ma."

Namiesto odpovede naň ktosi vložil ruky a povedal: „Brat Šavol, poslal ma Pán Ježiš, ktorý sa ti zjavil na ceste, keď si šiel sem, aby si zasa videl a aby ťa naplnil Svätý Duch."

Nebál sa. Už to vedel. Vedel, že je na konci učenia. Vtedy mu akoby spadli z očí lupiny a vrátil sa mu zrak.

„Kto si?" opýtal sa.

„Som Ananiáš. Pán ma poslal k tebe a povedal mi: ‚Len choď, lebo jeho som si vyvolil za nádobu, aby zaniesol moje meno pohanom aj kráľom i synom Izraela; a ja mu ukážem, koľko musí trpieť pre moje meno.' A ja, hoci som sa bál, prišiel som."

Snímka: fullhomelydivinity.org

Šavol vstal a objal ho. „Ďakujem. Nech je zvelebený Boh Izraela, lebo vykúpil svoj ľud. Nemôžeš ma pokrstiť?"

„Ak Pán ukázal na tebe svoju moc a vybral si ťa, akože môžem odoprieť?"

Odišli odtiaľ a Šavol sa dal pokrstiť. Potom prijal pokrm a zosilnel. Niekoľko dní zostal s učeníkmi v Damasku a hneď v synagógach ohlasoval Ježiša, že je Božím Synom.

Všetci, čo počúvali, žasli a vraveli: „Nie je to ten, čo v Jeruzaleme prenasledoval tých, čo vzývali toto meno? A neprišiel sem na to, aby ich v putách odviedol k veľkňazom?"

Ani predstavení synagóg nechápali. Veď mal zničiť túto Cestu, a on ju posilňuje. Buď sa pomiatol, alebo mu počarovali. Tí, čo prišli s ním, hovorili o akomsi hlase. Srdcia predstavených naplnil zmätok. Vyslali poslov do Jeruzalema, aby im povedali, či starší Izraela neprijali túto Cestu.

Ale Šavol bol čoraz silnejší a miatol Židov, čo bývali v Damasku, lebo dokazoval, že Ježiš z Nazareta je Mesiáš. Keď uplynulo viac dní, poslovia sa vrátili.

„Tak ako?" zvedavo sa ich spýtali predstavení.

„Šavol tu mal pochytať všetkých stúpencov Cesty. To, čo robí, im naháňa hrôzu. Nechápu to a nesúhlasia s tým. Treba ho umlčať."

„Ako?"

„Tak ako bohorúhača. Ukameňujme ho," navrhol jeden z nich.

Nakoniec sa uzniesli, že to urobia. No jeden zo Šavlových sprievodcov za ním zašiel a všetko mu povedal. Mesto bolo zatvorené. Pri každej bráne postávalo niekoľko Židov a dávalo pozor, aby Pavol neušiel. Medzitým ho hľadali v meste. Už nesmel verejne vystupovať. Skrýval sa v domoch tých, ktorí uverili jeho slovu.

V jednu noc zúrila okolo mesta búrka. Nebolo vidieť ani na dva metre. Svetlo fakieľ a strážnych ohňov zhasol vietor. Dokonca aj skryté plamene boli uhasené pieskom, ktorý bol všade.

„Spustíme ťa cez hradby. Nastúp!" ozval sa tlmený hlas pri mestskej hradbe.

„Ďakujem vám a modlím sa, aby sa vám nič nestalo," odpovedal druhý.

„Nech ťa sprevádza Pán."

„Nech vás ochraňuje Boh."

O chvíľu bolo počuť iba šmýkanie lana po kameni. Tento zvuk však bol prehlušený kvíliacim vetrom. Lano sa uvoľnilo. Na druhom konci z koša, ktorý visel na lane, vystúpil zahalený muž a vrhol sa do pieskovej búrky. Kôš sa pomaly odlepil od zeme a o chvíľu všetko vyzeralo tak, akoby sa nič nestalo. ■

Kolóna

Počas najväčšej dopravnej špičky sa zrazu kolóna áut z oboch strán zastaví. Nikto nevie, čo sa deje. Po chvíli sa vyklonia hlavy šoférov. Zaujímavé – nikto sa nerozčuľuje. Pohľady všetkých sa stretávajú v jednom bode. Na cestu vstúpila mama-kačka a za ňou šesť strapatých detičiek. S dôstojnosťou dámy neohrozene vedie svoje potomstvo na druhú stranu cesty. Akoby sme pre ňu neexistovali – len ona a jej „kolóna". Pri obrubníku sa zastaví, káčatá po jednom vyskakujú na trávnik. Keď vyskočí posledné, mama-kačka rad uzavrie a rýchlo sa ponáhľa späť na svoje miesto. Z chodníka zídu na breh rieky a znova sa ponoria do svojho živlu.

Na Toryse sa často kúpu divé kačky. Nenápadne oživujú mestskú strnulosť. Pokojné hojdanie na vodách a vzájomná súdržnosť pripomínajú teplo vlastného domova. No niekedy sa títo malí svedkovia Božej lásky vydávajú na celkom nezvyčajné cesty.

Dada Kolesárová

Muž, ktorý plakal

V nasledujúcich častiach nám Ján Zlatoústy predstaví apoštola Pavla ako nádherný príklad lásky voči všetkým, k priateľom a ešte viac k nepriateľom. Ukazuje nám Pavla ako ozajstného otca, ktorý sa voči všetkým správa ako otec k svojim deťom. Nepočíta údery a rany, ktoré mu spôsobujú, ba čo viac, ešte ich aj ospravedlňuje argumentom, že to robia z nevedomosti. Taká je jednoducho rodičovská láska.

Keď blažený Pavol v sile ľudského zápalu tvrdí, že možno dosiahnuť nebo bez pomoci anjelov, archanjelov a ostatných síl, prikazuje niekedy nasledovať Krista iba podľa svojho príkladu: „Napodobňujte ma, ako aj ja napodobňujem Krista“ (1 Kor 11, 1); inokedy vedie k Bohu priamo pomimo seba: „Napodobňujte Boha ako milované deti“ (Ef 5, 1). Keď chce ukázať, že nič tak netvorí súčasť onoho napodobňovania, ako žiť pre dobro všetkých a usilovať sa byť užitočným každému, dodáva: „Žite v láske“ (Ef 5, 2). Preto keď vraví, aby ho napodobňovali, ihneď začína rozprávať o láske, čím vyjadruje, že práve táto čnosť približuje k Bohu. Všetky ostatné čnosti stoja nižšie a všetky sa vzťahujú na jedného človeka. Napr. boj so žiadostivosťou, zápas s obžerstvom, odpor voči chamtivosti, zrážka s hnevom. Ale láska je spoločná nám i Bohu. Preto aj Kristus povedal: „Modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli podobnými vášmu Otcovi, ktorý je na nebesiach.“ (Mt 5, 44 – 45)

Keďže toto Pavol považoval za najväčšie dobro, robil to veľmi starostlivo. Nik tak nemiloval nepriateľov, nik tak nedobrorečil tým, čo mu strojili úklady, nik sa tak netrápil pre tých, čo ho urážali, lebo nehľadel na to, čo vytrpel, ale myslel na to, čo je vlastné prirodzenosti, takže čím viac tamtí zúrili, tým viac sa on rmútil nad ich zlobou. Ako otec, čo smúti nad synom, ktorý prišiel o rozum. Čím viac ho chorý syn uráža a bije, tým viac je mu ho ľúto a plače nad ním, tak aj Pavol pri nespočetných diabolských úkladoch, ktoré pokladal za chorobu tých, čo ho urážali, prejavoval ešte väčšiu starostlivosť o nich.

Počúvaj, s akou pokorou a súcitom nám rozpráva o tých, čo ho päťkrát bičovali, kameňovali, nasadzovali mu putá, žiadali jeho krv a každý deň ho chceli roztrhať na kusy: „Môžem im dosvedčiť, že horlia za Boha, ale nie podľa pravého poznania“ (Rim 10, 2). A na inom mieste, aby umlčal tých, čo sa nad nich vyvyšovali, hovorí: „Nenamýšľaj si, radšej sa boj! Lebo keď Boh neušetril prirodzené ratolesti, aby sa nestalo, že neušetrí ani teba“ (Rim 11, 20 – 21). Keďže poznal výrok Pána vynesený proti nim, robil všetko, čo bolo v jeho silách – ustavične nad nimi plakal, rmútil sa, bránil tým, čo chceli na nich zaútočiť, a podľa možností sa snažil nájsť aspoň štipku na ich ospravedlnenie. Ak ich nedokázal presvedčiť slovom pre ich odpor a tvrdosť srdca, utiekal sa k ustavičným modlitbám. Hovorieval: „Bratia, z celého srdca túžim a Boha za nich prosím, aby boli spasení.“ (Rim 10, 1) Pripomínal im očakávanie dobier, „lebo Božie dary a povolanie sú neodvolateľné“ (Rim 11, 29), aby neupadali do zúfalstva a napokon celkom nezahynuli.

Toto všetko bolo znakom jeho starostlivosti a horúcej lásky k nim, rovnako ako aj jeho nasledujúce slová: „Zo Siona príde vysloboditeľ a odvráti od Jakuba bezbožnosť“ (Rim 11, 26). Tak veľmi sa trápil a mučil pri pohľade na tých, čo hynuli. Preto sa usiloval nájsť pre seba množstvo útechy v tom veľkom zármutku a hovoril: „Aj oni teraz neveria pre milosrdenstvo, ktoré sa vám dostalo, aby teraz aj oni dosiahli milosrdenstvo.“ (Rim 11, 31) Podobne postupoval aj Jeremiáš. Snažil sa a vynaložil všetko úsilie, aby našiel ospravedlnenie pre hriešnikov. Hovoril: „Ak naše hriechy svedčia proti nám, konaj, Pane, kvôli svojmu menu.“ (Jer 14, 7); „Človek nemá v moci svoju púť ani usmernenie svojich krokov.“ (Jer 10, 23) Na inom mieste sa zasa píše: „Pamätaj, že sme iba prach.“ (Ž 102, 14) Takto postupujú tí, čo sa modlia za hriešnikov. Ak nemôžu povedať nič podstatné, vymýšľajú si nejaký tieň na ospravedlnenie, ktoré aj keď nemôže byť prijaté ako neodškriepiteľný fakt, predsa potešuje tých, čo sa zarmucujú kvôli tým, čo sa ženú do záhuby.

Preto ani my neskúmajme do detailov podobné ospravedlnenia, ale pamätajme na to, že sú to slová zarmútenej duše, ktorá chce čo-to povedať v prospech hriešnikov, a ako také ich prijímajme. ■

preložil a spracoval Marko Durlák

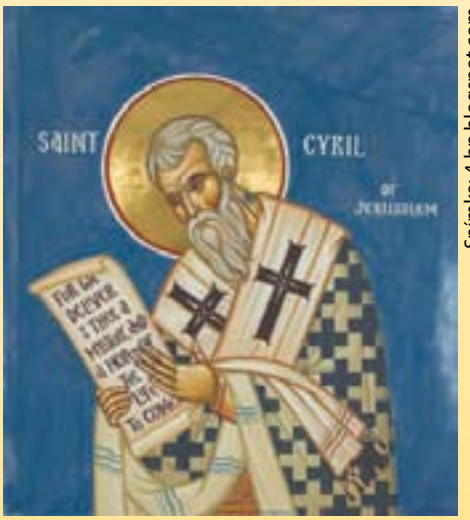

Snímka: 4.bp.blogspot.com

Svätý Cyril, jeruzalemský arcibiskup

Pochádzal z nábožných rodičov, ktorí ho vychovávali v prísnej pravovernosti. V dospelosti sa stal mníchom a neskôr jeruzalemským arcibiskupom. Neúnavne bojoval proti bludným náukám, preto si znepriatelil nielen niektorých svetských vladárov, ale aj zopár svojich kolegov. Tí potom hľadali zámienku, ako Cyrila odstaviť z jeruzalemskej katedry. A zámienka sa našla.

V Jeruzaleme nastal veľký hlad a Cyril rozdal ľuďom všetko, čo vlastnil. Hlad však neustával, preto sa rozhodol predať aj cirkevné veci a kúpiť za ne jedlo. Žiaľ, cez kupcov sa jedno rúcho dostalo do rúk ľahkej ženy, ktorú v ňom ktosi zazrel tancovať. Pod touto zámienkou bol Cyril zvrhnutý z katedry a prinútený opustiť Jeruzalem. Vrátiť sa mohol až po mnohých rokoch.

Keď dal cisár Julián (361 – 363), veľký odporca kresťanov, nanovo postaviť v Jeruzaleme židovský chrám, na prosby svätého Cyrila nastalo silné zemetrasenie a všetko sa zrútilo. Keď sa Židia znova pokúsili stavať, z neba spadol oheň, všetko zničil a na šatách staviteľov sa objavil kríž, ktorý nebolo možné zotrieť. Za trest bol Cyril znova poslaný do vyhnanstva.

Po návrate bol po čase za svoju horlivosť pri obrane pravovernosti vyhnaný ešte raz, ale potom už spravoval Jeruzalem až do konca svojho pozemského života.

Vidíme, ako veľmi si kresťania v staroveku cenili pravovernosť. Aj my by sme mali o ňu dbať. Pomôckou nám môžu byť napríklad *Mystagogické katechézy* svätého Cyrila, ktoré vyšli aj v českom preklade.

Marcel Gajdoš

Zvestovanie

Jozef GAČA

Dnes je začiatok našej spásy. Dnes sa uskutočňuje večné tajomstvo. Syn Boží sa stáva Synom Panny. Gabriel zvestuje milosť Božiu. Preto aj my spolu s ním privolávajme Bohorodičke: „Raduj sa, Milostiplná, Pán s tebou!“ (tropár sviatku Zvestovania)

Slová tropára nás postupne vovádzajú do tajomstva a posolstva tejto starobylej ikony. Anjel Gabriel sa so silným a mocným slovom Boha obracia na Pannu Máriu, ktorá má sklonenú hlavu. Je to gesto prijatia i gesto vyprázdnenia. Niektorí otcovia hovoria i o geste panenstva. Neplodnosť je vyhlásením, že človek zlyhal. Panenstvo na druhej strane je znakom, ktorým sa prvé miesto prenecháva inému: „Ja nie som pôvodcom života. Rob ty, Pane!“ Rozhovor medzi nimi ikonopisec vyjadril krásnym komunikačným gestom anjelovej ruky.

„Neboj sa, Mária, našla si milosť u Boha.“ (Lk 1, 30) Takto sa Márii prihovoril archanjel Gabriel. Nájsť milosť u niekoho, to bolo a aj je u Semitov najčastejší slovný zvrat milostnej poézie. Teda ľúbivo sa jej prihovoril, akoby jej v mene Boha dvoril. Možno to povedať aj takto: „Mária, páčiš sa Pánovi, cíti sa s tebou veľmi dobre. Raduj sa z toho!“

Prečo sa Pán cíti s Máriou dobre? Lebo mu Mária prenechala miesto. Umožnila, aby mohol prísť, aby v nej mal dom, chrám, stánok. Anjel, nebeská bytosť, zišiel na zem, lebo zem – v tomto prípade Theotokos, Bohorodička – je povolaná, aby sa stala nebeským príbytkom. Boh sa musí narodiť v ľudských podmienkach. A preto Mária, aby to prijala a dala život, musí mať poznanie toho, čo sa má stať, a slobodne dať súhlas. Boh nie je násilník. Človekovi dal slobodu, stále s ňou počíta a plne ju rešpektuje.

Mária drží v rukách červenú niť. V tomto zobrazení spočíva veľmi hlboká teológia. Mária sa snaží zobraziť to, čo počula, preto tká obraz, čiže telo, Božiemu Slovu. Stala sa matkou Boha, preto zostane vzorom pre každého kresťana. Aj Ježiš sám hovorí: „Kto je moja matka a kto sú moji bratia? Každý kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach.“ (Mt 12, 48 – 50) To sú tí, čo ho robia viditeľným pre tento svet. Mária urobila Krista viditeľným. Niť, ktorou Panna tká Kristovo telo, je červená, lebo červená farba predstavuje božskosť. Mária je naopak zobrazená v zelenej a modrej farbe. To znamená, že je stvorením. Zelená je farbou zeme, modrá farbou ľudskej prirodzenosti. Má oblečený červený plášť. To naznačuje, že Kristus ju zbožštil, lebo ho prijala, dala mu miesto. Táto niť nie je len niťou Kristovho tela, ale aj niťou jej tela. Tým, že Mária dala miesto Slovu, je spasená.

Toto je veľmi dôležitý prvok duchovného života: byť tak dlho so Slovom, kým ho nezačneme neprestajne nosiť v sebe. Písmo hovorí, že Slovo je „živé a účinné“ (Hebr 4, 12). Tak dlho ho treba nosiť v srdci, až kým samo nezačne pôsobiť, meniť nás, utkávať náš život a cez nás byť viditeľné pre svet. ■

KNIHA:
TOTO JE MOJA REČ

Rečou Kamila Peteraja sú básne a texty. Ak sa s ním chcete rozprávať, pokojne otvorte jeho knihu To je moja reč, ktorá má o čosi väčšiu formu ako jeho predchádzajúce knihy. Nájdete v nich výrazne osobné básne, a preto môže byť tento rozhovor otvorený a úprimný, poteší zmysly a upriami na svet, ktorý vo víre každodenných povinností akosi nestíhame vnímať. Kniha navyše ponúka krásne farebné ilustrácie Martina Augustína. Ide o naozaj reprezentatívny výber básní načítanejšieho autora a plodného slovenského textára. „Poézia, Popoluška nielen tejto doby, má šancu prežiť iba vtedy, ak si nájde svojho čitateľa, ak mu dokáže poskytnúť taký jedinečný a výlučný zážitok, ktorý prináleží len jej," hovorí autor sám. Táto kniha vám ho nepochybne poskytne.

Martina Poláková

FILM:
AUGUST RUSH (PIESEŇ MÔJHO SRDCA)

Keď som film August Rush (od režiséra Kirstena Sheridana, USA 2007) chcela odporučiť známym, zmohla som len na bezobsažné vety o tom, aký je pekný. Obsah je veľmi jednoduchý. Malý chlapec z detského domova je presvedčený, že jeho rodičia žijú a že sa v domove ocitol náhodou. Čo je, mimochodom, pravda. A keďže je nadpriemerne hudobne nadaný, z domova utečie s ambíciou zložiť takú hudbu, ktorú jeho rodičia začujú a nájdu ho. Práve hudba a sugestívne chlapcovo herecké umenie je dôvodom, pre ktorý sa film oplatí vidieť. Scenáristom sa podarilo upriamiť pozornosť aj na čoraz rozšírenejší jav zneužívania detí na žobranie. Film bol v roku 2008 nominovaný na Oscara za pieseň Raise it up.

Valéria Juríčková

HUDBA:
RED – INNOCENCE AND INSTINCT

A je to tu! Prinášame absolútne čerstvú novinku. Jedno z najočakávanejších gospelových CD tohto roka je na svete. Skupina RED (Červení) vydala svoje druhé CD s názvom Innocence and Instinct (Nevinnosť a inštinkt), ktorého titulné piesne vyhrávajú jeden gospelový rebríček za druhým. Táto rocková skupina ponúka kvalitnú rockovú gospelovú hudbu, ktorá nenechá v niektorých prípadoch nejedno oko suché. Členovia skupiny ostali verní svojmu hudobnému prejavu a piesne aj tentoraz obohatili melodickým sláčikovým pozadím, čo im dodalo výnimočný výraz. Texty piesní opisujú najmä obrátenie človeka, ktoré osobne prežil každý člen tejto výbornej skupiny: „Čo ak ťa pustím dnu, čo ak sa naučím milovať, čo ak začnem milovať, čo ak začneme odznova?“

Lukáš Petruš

TV LUX – DOMA JE DOMA

16.03. (pondelok) 07.00 Svätá omša P 07.35 Návratka P 07.45 Ranná káva P 08.30 Kráľovstvo bez hraníc (20) 09.00 Doma na dôchodku 10.00 Správy 10.20 Poltón hitparáda 10.45 Rehoľná abeceda 11.00 Luxáreň 11.30 Retro blok 12.00 Anjel Pána 12.30 Generálna audiencia 13.55 Poézia 14.15 Ranná káva 15.00 UPéČé live 16.00 Noc temnoty a sila milosti 16.30 Lumen 2000 17.00 Doma v rodine P 18.00 Octava dies 18.30 Starý zákon (11) 7 19.00 Po stopách evanjelia v Číne – Boh v Tibete – Dedičstvo viery 19.30 Vlastná cesta 20.00 Správy 20.15 Návratka 20.25 Prehľad katolíckych periodík 20.30 U Pavla P 21.50 Rehoľná abeceda 22.00 Ranná káva 22.45 Doma v kultúre 23.45 Správy

17.03. (utorok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Návratka 07.45 Ranná káva P 08.30 Centrum nápadov 09.00 Doma v rodine 10.00 Správy 10.20 U Pavla 11.40 Poézia 12.00 Anjel Pána 12.30 Taizé 13.30 Večerná univerzita 14.15 Ranná káva 15.00 Moja misia magazín 16.00 Apoštolská cesta pápeža Benedikta XVI. v Angole a Kamerune P 17.00 Doma špeciál P 18.00 Noc temnoty a sila milosti 18.30 Kráľovstvo bez hraníc (12) 19.00 Katechéza 19.30 Octava dies 20.00 Správy P 20.15 Návratka 20.25 Prehľad katolíckych periodík 20.30 Nielen z chleba P 21.15 Tandem kvíz 22.00 Ranná káva 22.45 Doma na dôchodku 23.45 Správy

18.03. (streda) 07.00 Svätá omša P 07.35 Návratka 07.45 Ranná káva P 08.30 Starý zákon (11) 7 09.00 Doma špeciál 10.00 Správy 10.30 ...myslím, že sa nevrátim 12.00 Anjel Pána 12.30 Nielen z chleba 13.15 Taizé 14.15 Ranná káva 15.00 U Pavla 16.20 Rehoľná abeceda 16.30 Apoštolská cesta pápeža Benedikta XVI. v Angole a Kamerune P 18.00 Doma v zamestnaní P 18.30 Svätý František (14) 19.00 Luxáreň 19.30 Octava dies 20.00 Správy 20.15 Návratka 20.25 Poltón klub P 21.25 Prehľad katolíckych periodík P 21.30 Po stopách evanjelia v Číne – Boh v Tibete – Dedičstvo viery 22.00 Ranná káva 22.45 Doma v rodine 23.45 Správy

19.03. (štvrtok) 07.00 Svätá omša P 07.35 Návratka 07.45 Ranná káva P 08.30 Centrum nápadov 09.00 Doma v zamestnaní 10.00 Svätá omša – apoštolská cesta pápeža Benedikta XVI. v Angole a Kamerune P 11.15 Vlastná cesta 11.40 Poézia 12.00 Anjel Pána 12.30 U Pavla 13.55 Rehoľná abeceda 14.10 Prehľad kat. periodík 14.15 Ranná káva 15.00 Gospel párty 16.00 Retro blok 16.30 Apoštolská cesta pápeža Benedikta XVI. v Angole a Kamerune P 18.00 Doma v kultúre 18.30 Starý zákon (11) 7 19.00 Noc temnoty a sila milosti 19.30 Katechéza 20.00 Správy 20.15 Návratka 20.25 Prehľad katolíckych periodík 20.30 Chvály P 21.30 FILMiX P 12 22.00 Ranná káva 22.45 Doma špeciál 23.45 Správy

20.03. (piatok) 07.00 Svätá omša P 07.35 Návratka 07.45 Ranná káva P 08.30 Svätý František (14) 09.00 Doma v kultúre 10.00 Správy 10.15 Po stopách evanjelia v Číne – Boh v Tibete – Dedičstvo viery 10.45 Nielen z chleba 11.30 Retro blok 12.00 Anjel Pána 12.45 Apoštolská cesta pápeža Benedikta XVI. v Angole a Kamerune P 13.20 Taizé 14.15 Ranná káva 15.00 ...myslím, že sa nevrátim 16.30 Katechéza 17.00 Doma špeciál P 18.00 Poltón magazín 18.30 Krížová cesta P 19.30 Niekde v nás P 20.00 Správy P 20.15 Návratka 20.25 Prehľad katolíckych periodík 20.30 Moja misia – magazín 21.30 Večerná univerzita P 22.15 Ranná káva 23.00 Doma v zamestnaní

21.03. (sobota) 07.00 Kráľovstvo bez hraníc (21) P 07.30 Starý zákon (12) P 7 08.00 Klbko P 08.15 Mestečko nádeje P 08.30 Poltón klub 09.30 Poltón magazín 10.00 Štúdio AHA! P 10.30 Gospel párty P 11.30 Niekde v nás 12.00 Anjel Pána 12.20 ...myslím, že sa nevrátim 13.50 Klbko 14.15 Večerná univerzita 15.00 Katechéza 15.30 UPéČé live 16.30 Apoštolská cesta pápeža Benedikta XVI. v Angole a Kamerune P 17.00 Lumen 2000 17.30 FILMiX P 12 18.00 Poézia 18.15 Návratka 18.25 Prehľad katolíckych periodík 18.30 Svätý František (14) 19.00 Luxáreň P 19.30 Octava dies 20.00 Správy 20.15 Rehoľná abeceda 20.30 Po stopách evanjelia v Číne – Boh v Tibete – Dedičstvo viery 21.00 Tandem kvíz P 21.45 Moja misia – magazín 22.45 Chvály 23.45 Správy

22.03. (nedeľa) 07.00 Svätý František (14) 07.30 Klbko 07.45 Mestečko nádeje 08.00 Gospel párty 09.00 Chvály 10.00 Svätá omša – Afrika, priestranstvo Cimangola P 12.00 Anjel Pána P 12.30 Poézia P 12.50 Starý zákon (12) 7 13.20 U Pavla 14.45 Tandem kvíz 15.30 Lumen 2000 16.00 Krížová cesta 17.00 Štúdio AHA! 17.30 Octava dies P 18.00 Poltón magazín P 18.30 Kráľovstvo bez hraníc (21) 19.00 Katechéza P 19.30 Vlastná cesta 20.00 Správy 20.15 Rehoľná abeceda P 20.30 Po stopách evanjelia v Číne – Boh v Tibete – Ovce bez pastiera P 21.00 Luxáreň 21.30 Niekde v nás 22.00 Večerná univerzita 22.45 Poltón klub 23.45 Správy

23.03. (pondelok) 07.00 Svätá omša P 07.35 Návratka P 07.45 Ranná káva P 08.30 Kráľovstvo bez hraníc (21) 09.00 Doma špeciál 10.00 Apoštolská cesta pápeža Benedikta XVI. v Angole a Kamerune P 10.45 Rehoľná abeceda 11.00 Vlastná cesta 11.30 Lumen 2000 12.00 Anjel Pána 12.20 ...myslím, že sa nevrátim 13.55 Poézia 14.15 Ranná káva 15.00 Poltón klub 16.00 Niekde v nás 16.30 Retro blok 17.00 Doma špeciál P 18.00 Octava dies 18.30 Starý zákon (12) 7 19.00 Po stopách evanjelia v Číne – Boh v Tibete – Ovce bez pastiera 19.30 Luxáreň 20.00 Správy 20.20 Návratka 20.25 Prehľad katolíckych periodík 20.30 U Nikodéma P 21.50 Rehoľná abeceda 22.00 Ranná káva 22.45 Doma v kultúre 23.45 Správy

24.03. (utorok) 07.00 Svätá omša P 07.35 Návratka 07.45 Ranná káva P 08.30 Klbko 08.45 Mestečko nádeje 09.00 Doma špeciál 10.00 Správy 10.20 U Nikodéma 11.40 Poézia 12.00 Anjel Pána 12.30 Chvály 13.30 Večerná univerzita 14.15 Ranná káva 15.00 Moja misia – magazín 16.00 Gospel párty 17.00 Doma v Cirkvi P 18.00 Niekde v nás 18.30 Kráľovstvo bez hraníc (21) 19.00 Katechéza 19.30 Octava dies 20.00 Správy P 20.15 Návratka 20.25 Prehľad katolíckych periodík 20.30 Nielen z chleba P 21.15 Tandem kvíz 22.00 Ranná káva 22.45 Doma špeciál 23.45 Správy

25.03. (streda) 07.00 Svätá omša P 07.35 Návratka 07.45 Ranná káva P 08.30 Starý zákon (12) 7 09.00 Doma v Cirkvi 10.00 Správy 10.30 Generálna audiencia P 12.00 Anjel Pána 12.30 Nielen z chleba 13.15 Chvály 14.15 Ranná káva 15.00 U Nikodéma 16.20 Rehoľná abeceda 16.30 Klbko 16.45 Mestečko nádeje 17.00 Doma v zamestnaní P 18.00 Štúdio AHA! 18.30 Svätý František (14) 19.00 Vlastná cesta 19.30 Octava dies 20.00 Správy 20.15 Návratka 20.25 UPéČé live P 21.25 Prehľad katolíckych periodík P 21.30 Po stopách evanjelia v Číne – Boh v Tibete – Ovce bez pastiera 22.00 Ranná káva 22.45 Doma špeciál 23.45 Správy

26.03. (štvrtok) 07.00 Svätá omša P 07.35 Návratka 07.45 Ranná káva P 08.30 Klbko 08.45 Mestečko nádeje 09.00 Doma v zamestnaní 10.00 Správy 10.20 Chvály 11.15 Luxáreň 11.40 Poézia 12.00 Anjel Pána 12.30 U Nikodéma 13.55 Rehoľná abeceda 14.05 Prehľad katolíckych periodík 14.15 Ranná káva 15.00 Gospel párty 16.00 Lumen 2000 16.30 Po stopách evanjelia v Číne – Boh v Tibete – Ovce bez pastiera 17.00 Doma v kultúre P 18.00 Retro blok P 18.30 Starý zákon (12) 7 19.00 Niekde v nás 19.30 Katechéza 20.00 Správy 20.15 Návratka 20.25 Prehľad katolíckych periodík 20.30 Ruženec P 21.30 FILMiX P 12 22.00 Ranná káva 22.45 Doma v Cirkvi 23.45 Správy

27.03. (piatok) 07.00 Svätá omša P 07.35 Návratka 07.45 Ranná káva P 08.30 Svätý František (14) 09.00 Doma v kultúre 10.00 Správy 10.15 Po stopách evanjelia v Číne – Boh v Tibete – Ovce bez pastiera 10.45 Nielen z chleba 11.30 Retro blok 12.00 Anjel Pána 12.30 Tandem kvíz 13.20 Chvály 14.15 Ranná káva 15.00 Generálna audiencia 16.30 Katechéza 17.00 Doma na dôchodku P 18.00 Poltón magazín 18.30 Krížová cesta 19.30 Osobnosti náboženského života – Žijú medzi nami P 20.00 Správy P 20.15 Návratka 20.25 Prehľad katolíckych periodík 20.30 Moja misia – magazín P 21.30 Škola Pavlovho slova (7) P 22.10 Ranná káva 22.55 Doma v zamestnaní

28.03. (sobota) 07.00 Kráľovstvo bez hraníc (22) P 07.30 Starý zákon (13) P 7 08.00 Centrum nápadov P 08.30 UPéČé live 09.30 Poltón magazín 10.00 Štúdio AHA! 10.30 Gospel párty P 11.30 Osobnosti náboženského života – Žijú medzi nami 12.00 Anjel Pána 12.30 Generálna audiencia 13.50 Centrum nápadov 14.15 Škola Pavlovho slova (7) 15.00 Katechéza 15.30 Poltón klub 16.30 Luxáreň 17.00 Retro blok 17.30 FILMiX P 12 18.00 Poézia 18.15 Návratka 18.25 Prehľad katolíckych periodík 18.30 Svätý František (14) 19.00 Vlastná cesta P 19.30 Octava dies 20.00 Správy 20.15 Rehoľná abeceda 20.30 Po stopách evanjelia v Číne – Boh v Tibete – Ovce bez pastiera 21.10 Tandem kvíz P 21.45 Moja misia – magazín 22.45 Ruženec 23.45 Správy

29.03. (nedeľa) 07.00 Svätý František (15) P 07.30 Centrum nápadov 08.00 Gospel párty 09.00 Ruženec P 10.00 Svätá omša P 11.15 Nielen z chleba 12.00 Anjel Pána P 12.30 Poézia P 12.50 Starý zákon (13) 7 13.20 U Nikodéma 14.45 Tandem kvíz 15.35 Retro blok 16.00 Krížová cesta 17.00 Štúdio AHA! 17.30 Octava dies P 18.00 Poltón magazín 18.30 Kráľovstvo bez hraníc (22) 19.00 Katechéza P 19.30 Luxáreň 20.00 Správy 20.15 Rehoľná abeceda P 20.30 Po stopách evanjelia v Číne – Boh v Tibete – Výhonky viniča P 21.00 Vlastná cesta 21.30 Osobnosti náboženského života – Žijú medzi nami 22.00 Škola Pavlovho slova (7) 22.45 UPéČé live 23.45 Správy

RÁDIO LUMEN

Pondelok – Piatok 00.00 *Reprízy relácií* 03.30 Pod vankúš 05.00 Rádio Vatikán (čes. a slov.) 05.30 Raňajší hudobný blok 05.45 Ranné chvály 06.00 Lumenáda 08.30 Sportecho 09.00 Lumenáda 11.00 Lumenfórum 12.00 Anjel Pána, zamyslenie 12.10 Hudobný aperitív 13.00 Lumenfórum 16.00 *Hudobné relácie* (PO – TOP 15, UT – Vykopávky RL, ST – Piesne na želanie, ŠT – Gospelparáda, PI – Staré, ale dobré) 17.30 Infolumen I. 18.00 Emauzy 19.00 Svetielko 19.35 Modlitba posvätného ruženca 20.00 Infolumen II. 20.15 Rádio Vatikán 20.30 *Hlavná večerná relácia* (PO – Študentské šapitó; UT – Duchovný obzor; ST – Lupa; ŠT – História a my; PI – Úv hovor) 22.00 *Večerná hudobná relácia* (PO – Počúvaj srdcom, UT – V modrom tieni, ST – Pohoda s klasikou, ŠT – 1. v mesiaci – Hudobné návraty, 2.a 4 v mesiaci – Divadlo sveta (šansón), 3. v mesiaci – Jazzový klub) 23.00 Čítanie na pokrač. 23.30 Infolumen I. R

Sobota 00.00 *Reprízy relácií* 03.00 Pod vankúš 05.00 Rádio Vatikán (čes. a slov.) 05.30 Raňajší hudobný blok 05.45 Ranné chvály 06.00 Ranné spojenie 09.00 Hodinka vášho štýlu 10.00 Auto-moto klub 11.00 Kolotoč 12.00 Anjel Pána, zamyslenie 12.10 Sobotný aperitív na ľudovú nôtu 13.00 Zaostrené 14.00 Tip-Top 16.00 Piesne na želanie 17.30 Infolumen I. 18.00 Emauzy 19.00 Ruženec pre Slovensko 20.00 Infolumen II. 20.15 Rádio Vatikán 20.30 Od ucha k duchu 23.00 Pod vankúš 23.30 Infolumen I. R

Nedeľa 00.00 *Reprízy relácií* 03.30 Pod vankúš 05.00 Rádio Vatikán (čes. a slov.) 05.30 Raňajší hudobný blok 05.45 Ranné chvály 06.00 Ranné spojenie 08.30 Svetielko plus 10.00 Effeta, otvor sa! 11.00 Fujaróčka moja 12.00 Anjel Pána, zamyslenie 12.10 Hudobný aperitív 13.00 Literárna kaviareň 14.00 Rozhlasová hra 15.00 Svetlo nádeje 16.00 Piesne na želanie 17.30 Infolumen I. 18.00 Emauzy 19.00 Duchovné svetielko 19.40 Modlitba posvätného ruženca 20.00 Kresťanské noviny 20.15 Rádio Vatikán 20.30 Vešpery 21.00 Karmel 23.00 Zamyslenie R 23.10 Pod vankúš 23.30 Infolumen I. R

14.03. (sobota) 18.00 Emauzy – **gréckokatolícka svätá liturgia** z Trebišova 20.30 Od ucha k duchu – dialógy a vzťahy medzi mladými, hosť: Pavol Hudák

15.03. (nedeľa) 11.00 Fujaróčka moja – Nôty moje najmilšie – rozjímanie nad ľudovou pesničkou so speváčkou Annou Šatanovou 14.00 Rozhlasová hra – Obeť spovedného tajomstva, 1. časť – Zločin

17.03. (utorok) 20.30 Duchovný obzor – Praktická teológia – spolupráca kňazov a laikov vo farnosti, hostia: Zdeno Pupík, Mário Tomášik a Ján Buc

20.03. (piatok) 20.30 ÚV hovor – Vyhňa – téma: Drogovo závislí a ich návrat do života

22.03. (nedeľa) 14.00 Rozhlasová hra – Obeť spovedného tajomstva, 2. časť – Súd

24.03. (utorok) 20.30 Duchovný obzor – Praktická teológia – Hnutie Lefebristov z Bratislavy

28.03. (sobota) 18.00 Emauzy – **gréckokatolícka sv. liturgia** z Prešova 20.30 Od ucha k duchu – Mesiac s pápežom Benediktom XVI.

29.03. (nedeľa) 14.00 Rozhlasová hra – Obeť spovedného tajomstva, 3. časť – Spravodlivosť 15.00 Svetlo nádeje – Môj život s umelcom – rozprávanie pani Vilmy Makovickej 21.00 Karmel – Katolíci na Islande

31.03. (utorok) 20.30 Duchovný obzor – Liturgická teológia – Pôst a Veľká Noc, hosť: don Anton Červeň

SLOVENSKÁ TELEVÍZIA

DVOJKA

14.03. (sobota) 15.10 Poltón – magazín o gospelovej hudbe

15.03. (nedeľa) 16.25 Slovo – príhovor gréckokatolíckeho kňaza dp. Jána Burdu 16.30 Orientácie – náboženský magazín zo života veriacich ECAV 01.15 Poltón R

16.03. (pondelok) 12.30 Orientácie R

21.03. (sobota) 14.50 Poltón – magazín o gospelovej hudbe

22.03. (nedeľa) 10.00 Svätá omša pri príležitosti 70. výročia Malej vojny – priamy prenos zo Spišskej Novej Vsi 16.00 Slovo – príhovor Daniela Pastirčáka 16.05 Orientácie

SLOVENSKÝ ROZHLAS

Rádio Slovensko

PO – PI 05.21 Zamyslenie na dnešný deň; ST 19.20 Ekuména – spravodajstvo zo sveta ekumény; ŠT 19.20 Rádio Vatikán; PI 02.45 Rádio Vatikán R; SO 02.45 Rádio Vatikán R; NE 09.30 Kresťanská nedeľa; 21.05 Cesty R

15.03. (nedeľa) 09.30 Rímskokatolícka sv. omša z Kostola sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici 21.05 Cesty – Náboženské spektrum (M. Bačová)

22.03. (nedeľa) 09.30 Evanjelické služby Božie z Popradu-Veľkej 21.05 Cesty – Služba duchovných v Ozbrojených silách a Ozbrojených zboroch Slovenskej republiky (P. Gabriš)

29.03. (nedeľa) 21.05 Cesty – Náboženské spektrum (N. Lúčanská)

Rádio Regina – Bratislava

ST 21.00 Cesty R; SO 14.45 Z duše R 20.00 Cesty; NE 07.55 Z duše (nedeľná úvaha) 09.30 Kresťanská nedeľa 17.10 Frekvencia M

15.03. (nedeľa) 07.55 Z duše – Daniel Dian: Pôst

Rádio Regina Banská Bystrica

ST 21.00 Cesty R; SO 20.00 Cesty; NE 07.55 Z duše (nedeľná úvaha) 09.30 Kresťanská nedeľa 17.10 Frekvencia M

Rádio Regina Košice

ST 21.00 Cesty R; NE 07.00 Liturgia (1. nedeľa v mesiaci – PC, 2. nedeľa – GKC, 3. – 5. nedeľa – iný program) 09.30 Kresťanská nedeľa 17.10 Frekvencia M

Rádio Devín

NE 07.00 Musica sacra 13.00 Kresťanská hudba 15.30 Slovo pre veriacich i neveriacich

Internetový obchod gréckych liturgických predmetov
www.liturg.com

KOINONIA JÁN KRSTITEĽ, REALITA PREŠOV

Katolícke spoločenstvo v službe Novej evanjelizácie vás pozýva na stretnutia, kde môžete osobne zakúsiť skutočnosť Božieho slova: *„Slepí vidia, chromí chodia, malomocní sú čistí, hluchí počujú, mŕtvi vstávajú a chudobným sa hlása evanjelium“*.

Stretnutia podnikateľov a živnostníkov

26.03. 17.00 hod. Prešov – kaviareň Smajlík

Večer chvál s modlitbou za uzdravenie

12.03. 17.00 hod. Sabinov – múzeum
19.03. 17.00 hod. Prešov – Opál – večer chvál mladých

Svätá liturgia s modlitbou za uzdravenie

16.03. o 10.00 hod. Sečovská Polianka

Večery v kaviarni Smajlík

Príjemné posedenie pri káve, čaji s prednáškou každú stredu a štvrtok o 18.00 hod.

Bližšie informácie: 0905 382 260
www.koinonia-presov.sk, sek@koinonia-presov.sk

SPOLOK SV. CYRILA A METODA

Naši jubilanti

V marci si okrúhle životné jubileum pripomínajú títo naši členovia:

50 rokov: Juraj Bačík z Davidova, Mgr. Mária Kašajová zo Sečoviec

60 rokov: Ján Dučák z Ľubice, Anna Džačarová z Banského, Anna Gergeľová z Rakovčíka, Ján Ivanko z Vranova nad Topľou, Helena Kučerová zo Zemplínskeho Hradišťa, Ing. Pavol Lunter z Bratislavy, Jozef Obrin z Vranova nad Topľou, Mária Vaľová z Trebišova

70 rokov: Ján Bugeľ zo Sečovskej Polianky, Anna Gogová zo Sedlísk, Mária Hospodárová z Michaloviec, Verona Kaščáková z Davidova, Alžbeta Kišová z Košíc, Mária Miklošová zo Sečoviec, Mária Mitrišinová z Banského, Mgr. Jozef Nyarjaš z Vranova nad Topľou, Mária Ondrejová z Nižného Hrabovca

75 rokov: Mária Berešová z Trebišova, Marta Ďurajová z Pozdišoviec, Mária Kocúrová zo Sečoviec, Helena Kočerhová z Abranoviec, doc. Jozef Maligda z Košíc, otec Michal Moskaľ z Michaloviec, Mária Rolíková z Banského, Juraj Savkuliak zo Stakčína, Marta Šimková z Pozdišoviec, Jozef Štefanko z Trebišova, Mária Štefanovičová z Košíc

80 rokov: Andrej Bača z Drienova, Mária Ivaničová z Vranova nad Topľou, Helena Jašinková z Brestova, Jozef Melicher z Bašoviec, Michal Štefanik z Fijaša

85 rokov: Alžbeta Capiková z Nového Ruskova, Michal Kohút z Laškoviec, Anna Konárová z Popradu, Ján Ksenič zo Sečoviec, Anna Lukáčová z Poše, Anna Sukovská z Vavrinca, Zuzana Sukovská z Vavrinca

Všetkým jubilantom vyprosujeme hojnosť Božích milostí. *Na mnoho rokov, šťastných rokov!*

BLAHOŽELANIA

Náš duchovný otec **Jozef Novický** sa 6. marca dožil svojich narodenín.
Pri tejto príležitosti sa chceme poďakovať Pánu Bohu za vašu obetavú pastoračnú službu. Nech vám Svätý Duch aj naďalej pomáha vlievať živú vieru do našich srdc a nech ochrana Presvätej Bohorodičky sprevádza vás i celú vašu rodinu. To vám zo srdca prajú veriaci z Cabova.

Drahý náš duchovný otec **Jozef Novický**, 6. marec 2009 je dňom vašich 35. narodenín a 19. marec dňom vašich menín.
Ďakujem nebeskému Otcovi, že nám poslal dobrého pastiera, ktorý pôsobí medzi nami a je svojím životom, láskou, skromnosťou a obetavosťou príkladom aj pre nás veriacich.
Do ďalších rokov vám úprimne vyprosujeme pevné zdravie, silu Svätého Ducha, vytrvalosť, rodinnú pohodu, požehnanie pri práci v Pánovej vinici, ochranu Presvätej Bohorodičky. Nech vás žehná všemohúci Boh a my vám budeme pomáhať svojimi modlitbami.

veriaci zo Sečovskej Polianky

Náš duchovný otec **Vladimír Sekera-Mikluš**, správca farnosti Čertižné, oslávil 7. marca 31 rokov.
Otec Vladimír, želáme ti veľa Božích milostí, lásky, dobré zdravie, ďakujeme za šírenie Božieho slova a povzbudivé kázne. Prajeme ti, aby si aj naďalej potešoval a posmeľoval tých, ktorí už nemajú síl. Vlievaj nádej a odpustenie tam, kde si ľudia myslia, že žiadnej pomoci niet.
Darí sa mu to, Pane, lebo ty mu dodávaš silu, lebo si si ho vyvolil a on s láskou plní tvoju vôľu.

Na mnohaja i blahaja lita!

Biblická škola a vďační veriaci z Čertižného

Drahý duchovný otec **Peter Komanický**, pri príležitosti 45. narodenín, ktoré osláviš 26. marca, spolu s tebou ďakujeme Bohu, ktorému si sa rozhodol bezvýhradne venovať, za všetky prijaté milosti.
Modliť sa, zachraňovať duše, plniť Božiu vôľu, to je ten správny smer, ktorým si sa vydal. Posielame ti duchovnú kyticu a prosíme, aby ti Ježišova láska neustále prichádzala na pomoc cez ruky Presvätej Bohorodičky a štedré dary Svätého Ducha. Pevné zdravie, veľa úspechov, radosti a vytrvalosti na *mnohaja i blahaja lita* zo srdca prajú a vyprosujú rodičia a súrodenci Alena, Slavomíra a Vladimír s rodinami.

SPOMÍNAME

9. apríla 2009 si pripomenieme 50. výročie smrti gréckokatolíckeho kňaza **Michala Malého**, rodáka z Poše. Prosíme o modlitbu tých, ktorí si na neho pamätajú.

Večná mu pamiatka!

manželka a synovia s rodinami

OZNAMY

Chceme sa poďakovať všetkým spolupracovníkom a prispievateľom do nášho časopisu a zároveň poprosiť, aby svoje práce, ktoré zasielajú do redakcie, podpísali celým menom a uviedli spätnú kontaktnú adresu, príp. telefónne číslo. V prípade, že to bude nevyhnutné a autor si to bude žiadať (napríklad v prípade osobných svedectiev), redakcia zachová anonymitu autora článku a zverejní iba krstné meno, príp. meno zmení. V prípade otázok do listárne postačí uviesť krstné meno pisateľa. V ostatných prípadoch texty, ktoré nebudú označené celým menom autora a adresou, nebudeme môcť uverejniť. Za pochopenie ďakujeme.

redakcia

NA SLOVO DAROVALI

Gréckokatolícky farský úrad, Petkovce 28,8 eur; Gréckokatolícky farský úrad, Michalovce, 9,30 eur; Gréckokatolícky farský úrad, Chorváty, 11,30 eur; Gréckokatolícky farský úrad, Veľký Lipník, 16,60 eur; Gréckokatolícky farský úrad, Slovinky, 26,60 eur; Emília Havadejová, Severná, 6,63 eur; o. Helísek, Česká republika, 6,63 eur; Peter Kasenčák, Kremná, 6,63 eur; Mária Kuzmová, Varechovce, 5 eur; Juraj Macik, Hlivištia, 6,63 eur. *Srdečne ďakujeme.*

INZERCIA

Maľovanie interiérov chrámov, obnova fasád, reštaurovanie oltárov, ikonostasov, ikon a zlátenie predmetov, pokrývanie striech a veží. Ponúkame zľavu, 100% kvalitu a dlhoročnú záruku. Kontakty: 035 / 659 31 39, 0905 389 162, www.reart.szm.sk

TEPELNÁ IZOLÁCIA SYSTÉMOM FÚKANEJ MINERÁLNEJ VLNY MAGMARELAX vám prinesie okamžitú výraznú úsporu energií a tepelnú pohodu. Zatepľujeme trámové stropy, pultové strechy, steny s dutinou a stropné konštrukcie. Technické posúdenie, zameranie a optimálny návrh **ZDARMA**.
Kačeňák Rastislav, technicko-obchodný poradca
Pre čitateľov Slova **ZĽAVA 5%**. Mobil: 0915 042 522

Práce vo výškach, maľovanie a nátery striech a fasád kostolov, fár a kláštorov, zrezávanie stromov. Tel.fax.: 056 / 64 32 778. Mobil: 0905 467 937. Mail: zakmichalovce@stonline.sk

IKONOPISECKÁ DIEĽŇA
ARCHANJELA RAFAELA
IKONY KTORÉ POTEŠIA NIELEN OČI, ALE I DUŠU
LADISLAV NÉMETH
MARTINČEKOVÁ 10, 821 09 BRATISLAVA
WWW.IKONA.SK E-MAIL: DIELNA@IKONA.SK
TEL.: 0905 993 988

Ježiš im veľa hovoril v podobenstvách

Podobenstvo o telesnej i duchovnej biede dodnes zasahuje mnohých. Na jednej strane je boháč, ktorý je chudobný na lásku, na druhej strane trpiaci chudák. Koho čaká lepšia budúcnosť? Odpoveď nájdeš v Lk 16, 19. *Úloha: Spočítaj psy, ktoré lízali Lazárove vredy.*

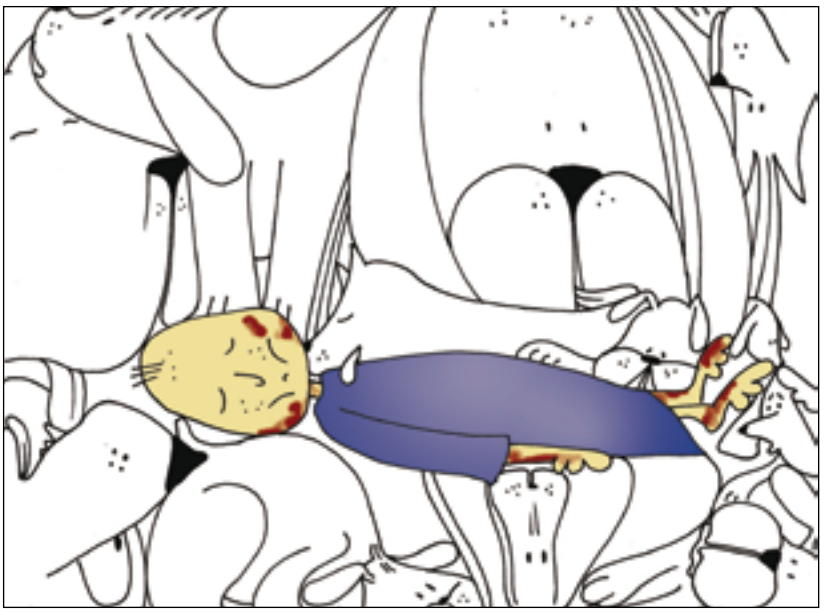

A	T	C	E	L	A	Ú	H	N	E	V	Ž	A	R	CH	A	B
U	R	P	I	L	O	D	V	R	N	S	T	E	K	A	K	T
P	Č	E	S	S	I	N	E	O	O	O	S	O	C	R	S	T
I	O	M	I	A	Á	Z	M	P	CH	B	R	E	I	I	O	B
B	V	H	M	V	Á	P	E	O	T	O	Í	E	L	Z	E	U
S	L	A	O	K	N	R	Ú	U	T	T	D	A	N	M	Ž	Ľ
A	D	E	O	V	E	O	O	U	S	A	K	Á	A	A	Ú	S
S	M	N	S	T	K	L	I	N	E	C	M	A	K	T	A	M
R	U	A	A	K	L	A	N	I	L	E	C	Z	O	I	Ó	D
E	O	T	M	S	U	O	K	O	N	E	R	S	Á	K	E	M
B	A	Č	A	O	R	O	N	I	L	U	Ť	S	U	K	O	P
Z	R	N	O	N	N	A	E	O	K	T	E	R	A	Z	A	N
T	A	B	L	A	A	A	K	Í	V	I	A	N	O	C	E	Z

Legenda: ADEPT, ALBA, ARCHA, ATÓM, ÁRON, BAČA, BLESK, CELA, CELINA, CELOK, CIEĽ, CLONA, DEKAN, ELIZEUS, ENOCH, HNEV, HROB, CHARIZMATIK, IHLA, IKONA, KLINEC, KRIEDA, KURZ, KVAS, LIST, LONO, ĽÚTOSŤ, MAMONA, MATKA, MISIE, NAZARET, OCHOTA, OPERETA, OZNÁMENIE, POHOVKA, POKUS, SĽUB, SOBOTA, SUTANA, URNA, UTOROK, VIANOCE, VIERA, ZÁKAZ, ZÁKON, ZBER, ZRNO

Tajničku tvorí 35 nevyškrtaných písmen. Autor: Marek Pataky.

Výroky apoštola Pavla

Pomôcky: Pelíka, Raul, Mea, Erl	Stiahol som	3. časť tajničky	Autor: V. Komanický, Humenné	Futbalový obranca	Primát z pralesa	Prosebné modlitby	slovo	Predpona slov s významom najvyšší	1. časť tajničky	Patriace optikovi
Citoslovce sykotu			Existoval				Platidlo Macaa / Suché trávy			
Tankový prápor, skr.			Biskup / Trávnatá rovina							
Riskovanie					Taliansky prístav / Antická váza					
Preč				4. časť tajničky / Ochotne					V	
Skontrolovaná								V poriadku / Zahasili		
Chytali							Príbuzní			
Societas Jesu, skr.			Nemecký člen / Cudzie mužské meno				Zázrak / Sánkovačka			
Nevoľník						Nedostatok vlahy / Schôdzka				
Moja, po latinsky				Gobelín / Kuchynská nádoba					Územie v Bosne a Hercegovine	Purpury, knižne
slovo	Časť tváre	Rozum / Pramatka			Anión, po česky / Rakúsme mesto					
Nešúpal sa										
Koncovka ruských mien			2. časť tajničky							
Zvratné zámeno			Hra v kocky					Osobné zámeno		

SPRÁVNE RIEŠENIA z čísla 3: *krížovka:* (pozri Rim 12,11a); *osemsmerovka:* Boh je Bohom nášho srdca. **VÝHERCA Z ČÍSLA 3:** Ľudmila Zalehová, Stropkov. **Zo správnych riešení vylosujeme držiteľa knihy *Drevené chrámy – Bardejov,* ktorú venovala predajňa PETRA v Prešove.** Riešenia zasielajte na adresu: SLOVO, P.O.Box 204, 080 01 Prešov alebo slovo1@grkatpo.sk.

4	9	3	6	1	2	5	7	8
5	6	1	7	8	9	3	2	4
8	2	7	5	3	4	1	6	9
9	7	8	2	6	1	4	5	3
3	5	2	9	4	7	8	1	6
6	1	4	3	5	8	7	9	2
7	4	9	1	2	3	6	8	5
2	3	6	8	7	5	9	4	1
1	8	5	4	9	6	2	3	7

Do prázdnych políčok vpíšte čísla 1 až 9 tak, aby každý riadok, stĺpec i box obsahoval všetky čísla od 1 po 9.

	6		1			4		3
8					4			7
7				9		1		
9			2	3				8
	3			6			2	
5					8			6
		9		4				1
4			6					5
3		2			9		6	

■ Pýta sa sprievodca vo vlaku staršieho chlapca:
„Koľko máš rokov?"
„Šesť.
„Ale vyzeráš na pätnásť!"
„To viete, starosti..."

■ „Jano, prečo v tej tvojej mušli nepočuť šum mora?"
„Pretože to je mušľa z Mŕtveho mora."

■ V autobuse:
„Týmto autobusom cestujem už deväť rokov."
„Nevravte! A kde ste nastúpili?"

■ Malá Lucka zasypáva jamu. Sused sa jej pýta:
„Čo robíš, Lucka?"
Dievčatko so slzami v očiach odvetí:
„Pochovávam svoju uhynutú akváriovú rybičku."
„A prečo si vykopala takú veľkú jamu na jednu malú rybičku?"
Lucka zahrnie poslednú kôpku hliny a naštvane odpovedá:
„Lebo je v bruchu vašej mačky."

Svätý Otec Benedikt XVI.

zo srdca udeľuje osobitné

apoštolské požehnanie

Redakcii a Čitateľom Časopisu Slovo

pri príležitosti 20. výročia jeho vzniku

dňa 14. februára 2009

a na príhovor sv. Cyrila a Metoda

vyprosuje im hojnosť Božích milostí

Ex Aedibus Vaticanis, die 23.2.2009

+ Félix del Blanco Prieto

Archiepiscopus

Eleemosynarius Apostolicus